A·S·D

Z OBSAHU 6. ČÍSLA

Ježíš — dárce světla i života
Jonáš — prorok utíkající před Bohem
23. žalm
Jan Williams — pokračování
Nové poznatky o pohybu Izraelitů v Egyptě
Sedm praktických příkladů pro výchovu
Biblické dialogy — o tom, co znamená bible pro člověka
Deprese — „nemoc" duše
Vy se ptáte — my odpovídáme
Setkání u studny

76

ZNAMENÍ DOBY

Odchází rok.
Rozplývá se jako neurčitá postava
do mlh minulosti.
Stojíš dnes na hranici lidského času,
jež ničím není — měřen božskou věčností.

Se srdcem plným vděčnosti
odvracíš zrak od ztrácející se částečky věků
a s úctou pozvedáš svůj hlas k hvězdám Všemohoucího.

Tobě, velký Otče tvorstva,
který jsi zahalen hvězdnatým pláštěm vesmíru,
Tobě, Moudrý a Silný Vládce,
který vnášíš světlo do lidských životů,
Tobě, Velký Soudce a Spasiteli,
který jsi spravedlivý a litostivý,
Tobě, Muži bolesti na kříži,
který nyní stojíš nad velikostí kosmu,
Tobě, převzácný Utěšiteli,
který jako jarní vánek do lidského nitra přicházíš,

Tobě, Svatý a Věčný Bože náš
děkujeme z prachu planety Země
za právo modlitby
a naději z vítězství Immanuele,
za blednoucí již obzor nad tmou hříchu,
za červánky blížícího se velkého dne vykoupení.

M. ZDENĚK

OTOMAR
KLOUDA

JEŽÍŠ – dárce světla a života

OBSAH DEVÁTÉ KAPITOLY evangelia Janova lze shrnout do jedné krátké věty: od slepoty k vidění. Celá tato kapitola líčí jen jednu událost. Jan zde popsal velký div, který učinil Ježíš, když uzdravil slepého od narození. Na pozadí tohoto divu můžeme sledovat Ježíšovo předivné působení, a to nejenom, jak jednal a postupoval za svého působení, ale jak to činí i dnes.

PŘIROZENÝ STAV ČLOVĚKA

Slepota je smutný úděl. Známe jistě nejednoho slepého člověka a možná, že jsme se pozastavili nad tím, jak je to hrozné, když někdo ztratí zrak. Zdravý člověk těžko pochopí, co je to, když se někdo ocitne uprostřed temnoty, ze které již není úniku.

Daleko nešťastnější byl slepý od narození, kterého kdysi potkal Pán Ježíš v Jeruzalémě. (Jan 9) Ten, kdo někdy viděl a pak ztratil zrak, má alespoň světlou minulost a krásné vzpomínky, kterými se živí a z nichž čerpá představy tohoto světa. Všechno, o čem se mluví, si dovede představit. Tuto přednost nemá člověk, který je slepý od narození. Můžeme mu mnohé věci vysvětlovat, popisovat a všelijak barvitě líčit, on si však nikdy nemůže učinit správnou představu. Žije ve světě, do něhož ve skutečnosti vůbec nevstoupil. Stojí kdesi venku, jakoby v tmavé noci.

Je však slepota, která je ještě děsivější, mnohem horší a nebezpečnější. Bible se o této těžké vadě několikrát zmiňuje. Nezíská-li člověk správný lék, pak je ztracen. Je to slepota duchovní, slepota srdce a svědomí. V epištole Efezským apoštol Pavel píše o lidech, kteří jsou postiženi touto slepotou; mají rozum zatemnělý a život podle Božích přikázání je jim cizí, protože je drží nevědomost a že mají zatvrzelé srdce. (Ef 4, 18).

Slepý od narození, o němž je zpráva v evangeliu, je obrazem člověka, jemuž chybí „pravý zrak“. Jeho duchovní rozhled je hříchem omezen, a proto nemá potřebný pohled na hřích i na Boží milost. Hledání a tápání takového člověka lze přirovnat k namáhavému tápání slepce.

Život hříšného člověka je naplněn temnotou a často i beznadějí. Protože před ním je skryt a uzavřen svět víry, není s to poznat ani svého nebeského Otce. Všechno nadzemské a božské je mu cizí a nepochopitelné. O čem se nemůže přesvědčit hmatem, sluchem nebo zrakem, je pro něho vzdálené a neskutečné. Je slepý vůči Božímu Slovu, Božímu působení, vůči Boží vůli a božskému plánu spasení.

V první epištole ke Korintským (2, 14) apoštol Pavel zdůrazňuje: „Ovšem člověk jen se schopnostmi přirozenými se brání přijmout ty pravdy, které pocházejí od Božího Ducha. Zdají se mu hloupé a nemůže do nich poznáním vniknout, protože ty věci se dají posoudit jen s pomocí Ducha.“

To nejsmutnější však je, že dotyčný vůbec nezná svůj tragický stav a ani si ho nepřipouští. Domnívá se, že je dostatečně vyzbrojen a nadán vším, co potřebuje pro svůj úspěšný život a neví, že to nejdůležitější pro věčný život mu chybí. V tomto nebezpečí se ovšem mohou nacházet věřící, kteří se domnívají, že prohlédli, že svůj zrak mají v pořádku a dobře vidí. Proto Ježíš varuje (Zjev 3, 17, 18): „Nebo pravíš bohatý jsem a zbohatl jsem a žádného nepotřebuji a nevíš, že jsi bídný, mizerný, chudý, slepý i nahý. Radím, abys sobě koupil zlata ohněm zprubovaného, abys byl bohatý a roucho bílé, abys oblečen byl a neukazovala se hanba nahoty tvé. A oči svých pomaž kollyrium, abys viděl.“ Kdo v případě této slepoty může pomoci?

JE JEN JEDINÝ LÉKAŘ – JEŽÍŠ KRISTUS

Ježíš vykonal něco obdivuhodného. „Jda kolem, vidí Ježíš tohoto slepého od narození“ (Jan 9, 1). I když Ježíš prochází jen kolem, nic a nikdo neujde jeho pohledu. On nevidí jen samotného člověka, ale i jeho strádání a potřeby. Nevyhýbá se ani tomuto nešťastnému, ale zastavuje se a ujímá se ho, aby mu pomohl.

Od 4. verše čteme vylíčení Ježíšova zázraku. On mohl bez jakýchkoli otázek a bez všech prostředků na místě slepého uzdravit. On ho však posílá k rybníku Siloe. Název Siloe znamená „poslaný“. Tím chtěl Pán Ježíš ukázat i na své vlastní poslání. Vždyť On sám, který je Bohem posla-

ný, je pravým zdrojem spásy. Onen muž od narození slepý jde k vodě, myje si své oči a vidí. Vidí nejenom svět kolem sebe, ale vidí ve dvojím slova smyslu. Ježíš mu dal nejen tělesný zrak, ale i duchovní. Daroval mu „osvícené oči rozumu". Tak jak to vyjádřil apoštol Pavel: „. . .a tak osvícené oči mysli vaší, abyste věděli, která by byla naděje povolání . . ." (Ef 1, 18). On tedy vidí nejenom tělesně, ale i duchovně, protože přichází k pravému poznání

Božího Syna. Není to o nic menší div, než udělení tělesného zraku.

Jeho duchovní rozhled se však rozšiřuje. Nejprve v Ježíši Kristu vidí jen „člověka", který se jmenuje Ježíš (v. 11). Dále pak jej prohlašuje za proroka (v. 17): „Řekli opět slepému: Co ty o něm pravíš, poněvadž otevřel oči tvé? A on řekl: Že prorok je." Pak jej poznává jako bezhříšného a činícího Boží vůli (v. 30, 31): „Odpověděl ten člověk a řekl jim: To je jistě divná věc, že vy nevíte odkud je a otevřel oči mé. Víme pak, že Bůh hříšníků neslyší, ale kdo by ctitel Boží byl a vůli jeho činil, toho slyší." Dále v něm vidí toho, který byl poslán od Boha (v. 33): „Byť tento nebyl od Boha, nemohl by nic učiniti." A konečně uvěřil v Ježíše jako Syna Božího a klaněl se jemu (v. 35—38): „Uslyšel pak Ježíš, že jej vyhnali ven a když jej nalezl, řekl jemu: Věříš-li ty v Syna Božího? Odpověděl on a řekl: I když je, Pane, abych věřil v něho? I řekl jemu Ježíš: I viděl jsi ho a který mluví s tebou, Onť jest. A on řekl: Věřím, Pane, a klaněl se jemu."

Tento Janem zaznamenaný čin není jediným divem, který Ježíš učinil. Podobných zázraků učinil nespočet, neboť On je Alfa i Omega, tentýž včera, dnes i na věky.

Všichni, kteří v upřímnosti svého srdce přišli do styku s Ježíšem, ať byli sebevíce hříšní, poznali, že On je jejich Spasitelem.

Stejnou zkušenost učinila i žena Samaritánka (Jan 4, 6.7.9): „Byla pak tu studnice Jákobova. Protož ustav na cestě Ježíš, posadil se tak na studnici. A bylo okolo šesté hodiny. I přišla žena vážiti vodu. Kteréž řekl Ježíš: Dej mi píti. I řekla jemu žena ta, Samaritánka: Kterak ty, jsa Žid, žádáš vody ode mne, ženy Samaritánky? (neboť Židé se se Samaritány nestýkají)." Tato žena v Ježíši vidí nejprve pouze Žida. Oi a však činí další poznání: „Zdali ty nejsi větší nežli Jákob?" (v. 12). Poznává, že Ježíš ji nenabízí pouze obyčejnou vodu, ale vodu života. A právě po ní ve své upřímnosti toužila.

Samaritánka však učinila další poznání (v. 19): „Řekla jemu žena: Pane, vidím, že ty jsi prorok." Tato žena měla mnoho slabostí, chyb a nepravostí. Utápěla se v hříchu, ale přitom toužila po poznání pravdy. Toužila, aby její modlitby docházely vyslyšení (v. 24—26): „Bůh duch je a ti, kteří se k němu modlí, v duchu a v pravdě musí se modliti. Dí jemu žena: Vím, že Mesiáš přijde, kterýž slove Kristus. Ten přijde, oznámí nám všechno. Dí jí Ježíš: Já jsem, kterýž mluvím s tebou."

Nejkrásnější poznání, ke kterému došla, vyjádřila slovy: „Pojďte, vizte člověka, kterýž pověděl mi všechno, což jsem koli činila, není-li On Kristus." (v. 29).

V obou uvedených příkladech vidíme stejný závěr. Ona žena, která žila lehkovážným způsobem, i ten nešťastný muž, jenž byl od narození slepý, učinili nádherné poznání. Došli k přesvědčení, že Ježíš Kristus je Synem Božím a jejich Spasitelem. A v tomto poznání je jediná záchrana pro každého člověka. Bez tohoto poznání není cesta do království Božího. Pán Ježíš u Jana 17, 3 praví: „Toto je pak věčný život, aby poznali tebe, samého pravého Boha a kterého jsi poslal, Ježíše Krista." Vstoupí-li Ježíš do našeho života a následujeme-li jej, přichází světlo a jas tam, kde dříve panovala temnota.

Naskýtá se však otázka, jaké jsou předpoklady pro Ježíšův div. Z Písma je jasné, že prvním předpokladem je *víra*. Víra, která nemá výhrady. Slepý musel věřit. Ježíš pro něho byl neznámým mužem a on mohl mít různé pochybnosti. Mohl si říci: Co mi pomůže kašička z bláta na mých očích? Ještě se mi dostane do oka nějaká nečistota. A co mi pomůže umytí v rybníku Siloe? On nespekuloval, ani nepochyboval. Cítil, že před ním stojí ten, který mu chce pomoci, a proto důvěřoval. Věřil tomu, kdo mu nabízel pomoc. Neodporoval, ale nechal si učinit vše, co Ježíš uznal za dobré.

Druhým předpokladem je *poslušnost*. Nestačí jen pasivní víra, která by stála pouze na pocitech a rozumových přitakáváních. Živá víra vede k činům poslušnosti. Ježíš poslal tohoto slepého muže k rybníku Siloe. Protože neviděl, bylo to pro něho spojeno s určitými obtížemi. On však přesto poslušně jde a bez váhání plní, co mu Ježíš řekl.

Bez splnění dvou zmíněných předpokladů by onen slepý muž nikdy nebyl prohlédl. Jedině v poslušnosti můžeme dokázat svou víru. To je pravý postoj nemocného, jemuž je nabízen lék. Co platilo kdysi, to platí i dnes.

ZMĚNĚNÝ ŽIVOT

Komu Ježíš otevře oči, ten se stává jiným člověkem. Zasvitne mu světlo z nebe, a s ním přichází i radost. Ano, neuvěřitelná radost a vyrovnanost naplňuje srdce všech, kterým Ježíš otevřel zrak. A protože tato radost vyzařuje z očí a proměňuje obličej, nemůže to zůstat skryto. Ti, kteří ho znali, pozorují změnu. Jsou nad ní udiveni, ale nedovedou si ji vysvětlit. Změna je tak velká, že sotva věří svým očím. Vždyť čteme: „Sousedé a ti, kteří jej prve vídali slepého, řekli: Není-liž toto ten, kterýž sedával a žebrával? Jiní pravili, že ten je a jiní, že je podoben k němu, ale on pravil: Já jsem." (Jan 9, 8.9)

Komu Ježíš otevře oči, tomu otevírá i ústa. Od narození slepý nemůže mlčet. Všem s nadšením vypráví, jak mu Ježíš pomohl. Hovoří o své zkušenosti o poznání, k němuž dospěl. Stává se svědkem Ježíšovy mo-

ci, i když mu jeho vyznání přináší nepříjemnosti, On se nedá zadržet. Mnozí se k tomuto muži staví nepřátelsky, jiní ho přehlížejí, někteří mu vysloveně hrozí a nadávají. Snad jej i vykazují, ale on vydává jasné svědectví o tom, v kterého uvěřil. Proti všem, kteří mu vzdorují, staví svou zkušenost. Ano, zkušenosti utvrzují nejenom víru, ale dodávají i jistotu. On neříká, že věří tomu, že byl slepý a nyní vidí, nýbrž odpovídá: „To jedno vím, že byv slepý a nyní vidím." (V. 25) To není nějaká naučená, zděděná, vyčtená nebo vypěstovaná víra, ale živá prožitá zkušenost. A na takové zkušenosti stojí náš křesťanský život.

Milý čtenáři, je tato zkušenost i tvým osobním prožitkem? Je-li někdo tělesně nevidomý, ale spoléhá-li u víře na svého Pána, má i přes tuto smutnou životní skutečnost překrásné zaslíbení, jež dává Pán všem, kteří v něj doufají a na něj očekávají. Až uvede svůj lid do věčných příbytků, kde s ním bude přebývat, nebude tam nikdo s žádným neduhem. O tom svědčí slova proroka Izaiáše: „Tehdáž otevrou se oči slepých, otevrou se též i uši hluchých. Tehdáš poskočí kulhavý jako jelen a jazyk němého prozpěvovati bude . . ." (Iz. 35, 5.6)

Jedna mladá věřící dívka byla postižena slepotou. Svůj stav snášela statečně a těm, kteří ji litovali, říkala: „Těším se, až Pán Ježíš opět přijde, neboť pak prohlédnu. Připadá mi to, jako když si otec hraje s děckem a zakryje mu svou dlaní oči. I on zakryl mé oči a až dlaň sejme, a já prohlédnu, to nejkrásnější, co uvidím, bude jeho tvář."

I my jsme byli „slepí ve vinách a hříších". Pán náš zrak osvítil a uzdravil. Šťastný je každý, kdo učinil tuto zkušenost. Vždyť může hledět jasným zrakem víry kupředu.

Každý kdo prohlédne, musí se stát světlem světa. Kristus si to přeje. Jako na počátku vzešlo světlo ze tmy, jež přikrývala zemi, tak vložil Kristus jas do našich srdcí. U víře se nám otvírá zcela nový svět. Buďme jako onen uzdravený muž. Prohlédněme a staňme se následovníky Ježíše Krista.

POSELSTVÍ STAROZÁKONNÍCH PROROKŮ **6**

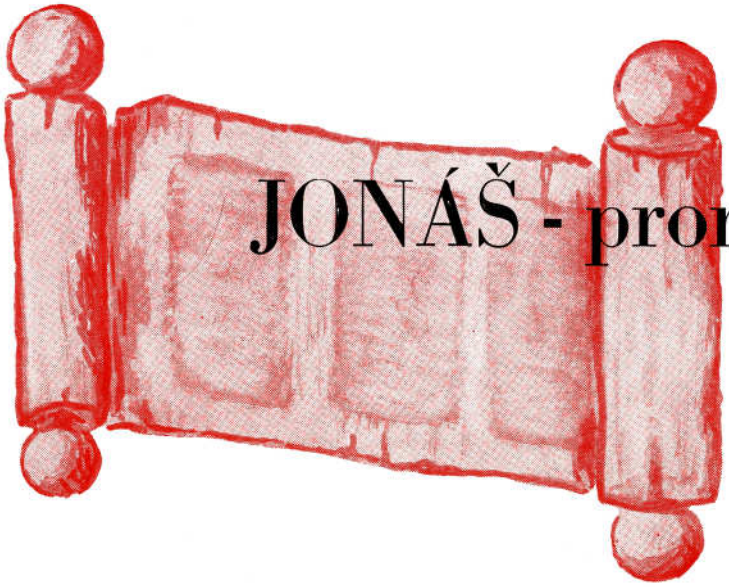

JONÁŠ - prorok, utíkající před Bohem

Páté místo v pořadí mezi tzv. malými proroky zaujímá kniha proroka Jonáše. Je nazvána podle hlavní postavy celé knihy a pravděpodobně svým názvem představuje i pisatele samotného. Kromě toho, co je uvedeno v knize, nevíme o Jonášovi téměř nic víc. Jen ve 2. knize Královské (14, 25) je o něm ještě jednou zmínka, a ta nám prozrazuje, že pocházel z Gethefer, což bylo místo na území pokolení Zabulonova, asi 7 kilometrů severozápadně od hory Tábor. To další, co ještě můžeme k jeho jménu uvést, je jméno jeho otce; byl to Amata.

Ona zmínka o Jonášovi ve 2. knize Královské nám umožňuje, abychom mohli určit dobu, ve které tento Boží posel prorokoval. Je tam naznačeno, že Jonáš předpovídal blahobyt pro národ izraelský. On sám prorokoval v době velké národní tísně. Protože se onen předpovídaný blahobyt vyplnil za dnů Jeroboáma II. (přibližně 793—753 př. Kr.), musel Jonáš působit buď před počátkem jeho vlády, nebo krátce po jeho nástupu — tedy v první polovině osmého století př. Kr. Chronologicky se řadí mezi nejstarší starozákonní proroky, od nichž máme zachovány písemné zprávy.

V Jonášově knize je nám Bůh představen jako laskavý, dlouhoshovívající, ale také horlivý. Není to jen nějaký „národní Bůh" Izraelitů. Vždyť chce zachránit Židy i pohany. O kolik bychom byli ochuzeni v pohledu na Boží charakter, kdybychom neměli knihu Jonášovu, ve které je názorně doloženo, že On je „dlouho čekající a hojný v milosrdenství" (4, 2).

Jonáš dostal božské pověření, aby šel do Ninive, kde měl volat k pokání a obrácení. Město Ninive bylo nejenom hlavním městem Asyrské říše, ale za dnů rozděleného Izraele patřilo mezi největší města starého světa. „Bylo založeno na úrodných březích řeky Tigris krátce po tom, co se Židé rozptýlili po stavbě babylónské věže, po staletí vzkvétalo, až se z něho stalo město velmi veliké, kterým se muselo procházet tři dny. (Jon. 3, 3)." — (E. G. Whiteová: Proroci a králové, str. 173). Máme k dispozici zprávy, že to bylo neobyčejně zlé město, jehož „nešlechetnost vstoupila před Boží obličej" (1, 2).

Protože Bůh si přál, aby se obyvatelé tohoto známého města odvrátili od svých špatností a činili pokání, pověřil svého proroka Jonáše, aby Ninivetské varoval. Ten se však svěřenému úkolu chtěl vyhnout. (1, 3). „Když . . . pomyslel na těžkosti, spojené s tímto úkolem, zdálo se mu nemožné jej splnit a pokoušely se o něj pochybnosti, zda je tato výzva moudrá. Lidskému rozumu se zdálo, že zvěstováním takového poselství v tak pyšném městě se nedá ničeho dosáhnout." (Tamtéž, strana 173).

Jonáš nevzal v úvahu, že jde o Boží příkaz, začal „rozumovat" po svém, a protože okolnosti byly příznivé jeho výmluvám, rozhodl se, že uteče od odpovědnosti. A potom už to bylo pro něho snadné: „Přišel do Joppe, našel loď, která jede do Tarsu, a zaplativ . . . vstoupil na ni, aby se plavil . . . do Tarsu od tváři Hospodinovy." (1, 3). Jonáš utíká před Bohem, ale On o něm dobře ví. Loď se vzdaluje od břehu, poslední obrysy země se v dálce ztrácejí a Jonáš se snaží zapomenout na úkol, který mu Bůh uložil. To všechno je již minulost, na kterou brzy zapomene. Před ním je Tarsus, tam bude zproštěn oné těžké úlohy, tam začne nový život.

Cesta však nebyla tak klidná, jak Jonáš očekával. „Hospodin uvedl na

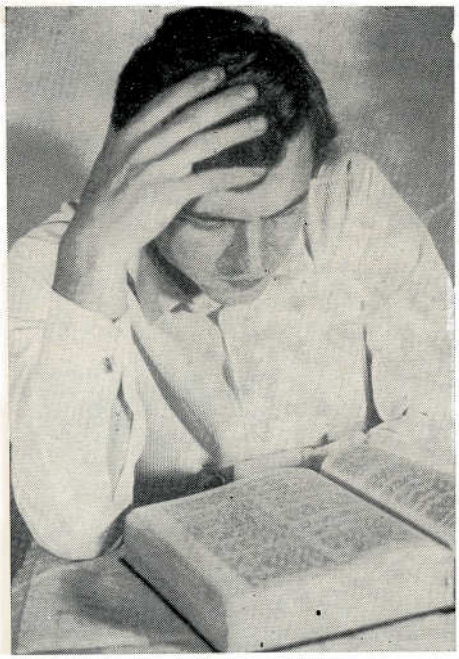

moře veliký vítr a na moři se rozpoutala veliká bouře. Lodi hrozilo ztroskotání." (1, 4 — Nový překlad). Na lodi nastalo hrozné zděšení. „Lodníci se báli a křičeli každý ke svému bohu, vrhali do moře předměty, které měli na lodi, aby odvrátili zkázu." (1. 5).

Jen Jonáš ke svému Bohu nevolá. Jak k němu také může volat, když před ním utíká. Čteme, že „sestoupil do podpalubí, ulehl a tvrdě usnul" (v. 5). Vzápětí však má příležitost ověřit si pravdivost žalmistova vyznání: „Jestliže bych vstoupil na nebe, tam jsi ty..., vzal-li bych křídla záře jitřní, abych bydlil při nejdalším moři, i tam by mne ruka tvá provedla, a pravice tvá by mne popadla." (Žalm 139, 8—10).

Jonášova přítomnost na palubě mohla téměř zapříčinit zničení lodi a smrt posádky. Jestliže věřící člověk utíká před Bohem a nechce splnit úkol, který mu On uložil, pak může být příčinou pohromy, jež stihne nevinné lidi. Konáme-li něco proti vůli Boží, tak jako Jonáš, pak nejenže zapříčiňujeme neštěstí jiných lidí, ale mařime i Boží plán. On si přeje, aby jeho dítky byli vždy ku požehnání a aby přinášely duchovní i hmotný prospěch.

Tak tomu bylo u Daniele, když jeho prostřednictvím a vlivem byli zachráněni mudrci a věštci na babylónském dvoře (viz Dan. 2, 24), tak zachránil apoštol Pavel všechny, kteří s ním byli na rozbouřeném moři při cestě do Říma (Skut. 27, 23.24.37) a tak chtěl Bůh uchovat i Sodomu a Gomoru, kdyby se v nich nalezlo alespoň deset spravedlivých. Pán Ježíš říká svým následovníkům: „Vy jste sůl země." (Mat. 5, 13). Deset zrníček soli by stačilo, aby ona velká města byla zachována před zkázou. Jaká škoda, že těch deset zrníček soli se tam nenašlo.

I když Jonáš utíká před Bohem a vyhýbá se splnit povinnost Bohem mu uloženou, přece však musíme ve vší upřímnosti přiznat, že při něm je něco čestného.

Námořníci chtěli zjistit, proč je postihla taková pohroma. „Losovali tedy a los padl na Jonáše." (v. 7). A Jonáš bez vytáček přiznává svou vinu a říká otevřeně, že utíká před Hospodinem, který je stvořitelem moře i země. Námořníci se táží, co mají dále činit, aby je moře nechalo napokoji. „Neboť moře se stále více bouřilo." Jonáš pro ně má jasnou a jednoznačnou odpověď: „Vezměte mě a vrhněte mě do moře! A moře vás nechá na pokoji. Vím, že vás tahle veliká bouře přepadla kvůli mně." (v. 12). Jonáš byl ochoten obětovat svůj vlastní život.

Jak se situace vyvíjela dále, to nemusíme čtenářům připomínat. Jonášův příběh je dobře známý. Proti svému očekávání, dostává se do „podmořského vězení", ve kterém zpytuje své svědomí a prosí Boha o záchranu. (Viz 2, 3).

V nepříjemné a těžké situaci Jonáš znovu odevzdává svůj život Bohu a je odhodlán napravit vše špatné, co učinil. Obnovuje také svoje dávné sliby a rozhoduje se, stůj co stůj je splnit. Odpověď na jeho pokání brzy přišla. Byl vyzdvižen z nebezpečí hlubin a vyvržen na suchou zemi.

Jonáš tedy neutekl před Hospodinem, protože jeho „pravice jej popadla." Ihned po svém vysvobození se ubírá do Ninive, tak jak to slíbil, a tam hlásá varovná poselství. Nyní horlivěji a opravdověji než kdy předtím hlásá nutnost pokání a obrácení se k Bohu. Vždyť sám byl vychvácen z tmavého a páchnoucího pekla, a proto může nyní naléhavost spasení předkládat se vší vroucností a osobní zkušeností. On může doslova říci, že se s Boží pomoci znovu narodil. A jeho kázání není marné.

„I uvěřili ninivští muži Bohu, vyhlásili půst a oblékli si žíněné suknice." A když se Jonášovo poselství dostalo ke králi, činil i on pokání a nechal provolat: „Každý se odvrať od své zlé cesty a od násilí, které lpí na jeho rukou." (3, 5—8).

Od úst k ústům se neslo varování. Srdce Ninivetských byla zasažena Duchem Božím. Jejich osud byl odvrácen a Bůh byl vyvýšen a uctěn v pohanském světě. Ninivetští se radují, zatímco Jonáš je zarmoucen.

Očekával zničení města a to se nestalo. Bůh nesplnil, co ohlásil. Jonáš se domnívá, že ho budou nyní pokládat za lháře, a proto vyčítá Hospodinu: „Lépe kdybych umřel, než žil... Vezmi, prosím, můj život.“ (4, 3). Pak odchází za město, kde si udělá malý přístřešek k ochraně proti pálícímu slunci a čeká, co se bude dít. Protože přístřešek je zřejmě nedostačující, nechává Bůh vyrůst nad jeho hlavou břečťan, „aby mu stínil hlavu a zbavil ho zloby“ (4, 6). To způsobí Jonášovi velkou radost.

Příštího dne však břečťan usychá a prorok se ocitá ve výhni žhavých paprsků. Hlava ho pálí, zemdlívá a opět naříká: „Lépe kdybych umřel, než žil.“ (4, 8). To je vhodná situace, aby mu Bůh dal náležité poučení: „Tobě je líto břečťanu, s kterým jsi neměl žádnou práci, kterému jsi nedal vzrůst; přes noc vyrostl, přes noc zahynul. A mně by nemělo být líto Ninive, toho velikého města, v němž je víc než sto dvacet tisíc lidí, kteří nedovedou rozeznat pravé od nepravého, a v němž je i mnoho dobytka?“ (4, 10—11).

„... mně by nemělo být líto Ninive?“ K této otázce zní jako ozvěna Ježíšův nářek nad Jeruzalémem: „Kolikrát jsem chtěl shromáždit tvé dítky, tak jako kvočna shromažďuje svá kuřátka pod křídla, ale nechtěli jste!“ (Mat. 23, 37).

Nejsou to vskutku vzácná slova, jež nám výmluvně svědčí o nesmírné Boží lásce, kterou má ke všem hříšníkům? Nebeský otec lituje ty, kteří se od jeho cest odvrátili. Chce je v lásce shromáždit pod svá křídla. Ujištění, které nám dává skrze proroka Ezechiele zní jako přísaha: „Živ jsem já, dí Panovník Hospodin, že nemám libosti v smrti bezbožného, ale aby se odvrátil bezbožný od cesty své a živ byl. Odvraťte se, odvraťte se od cest svých zlých. I proč mříti máte?“ (Ezech. 33, 11). „Pán... je shovívavý, poněvadž nechce, aby někdo zahynul, nýbrž chce, aby všichni dospěli k pokání.“ (2 Petr 3, 9 — Žilka). A stejně tak oznamuje i prostřednictvím apoštola Pavla: „...chce, aby byli všichni lidé spaseni a došli poznání pravdy.“ (1 Tim. 2, 4).

„Pán se snaží zachraňovat a ne hubit. Raduje se ze záchrany hříšníků... Varováním a prosbami vyzývá zbloudilé, aby zanechali zlých skutků, aby se obrátili k němu a byli živi.“ (Proroci a králové, str. 67). To je poselství Jonášovy knihy. Je to poselství určené všem mužům a ženám, ať žijí kdekoli. Jádrem této vzácné knihy není příběh o velké rybě, který mnozí znají jako jedinou dominující myšlenku Jonášova příběhu. Jistý pisatel kdysi napsal, že příběh o velké rybě je tragédií Jonášovy knihy. Nad touto tragédií však zaznívá mnohem silněji zvěst o spáse, kterou Bůh nabízí všem lidem. A to je také podstata adventního poselství, jež je hlásáno „všemu národu, i pokolení, i jazyku, i lidu“.

Výklad dvacátéhotřetího žalmu

Strojíš stůl před obličejem mým

Pastýřův život na Východě, to byl stálý koloběh lopotivé práce a ostražitého bdění. Vždyť nebylo nijak snadné dovést stádce po srázných stezkách mezi příkrými stržemi na pastvu a do strmých roklí k vodě, kde se napojily. Často strávil dlouhé hodiny namáhavým lezením po horách, jen aby na příkrých skalnatých kopcích nebo hlubokých údolích našel kousek zelené pastvy.

Pastýř na Východě neznal osmihodinový pracovní den. Práce mu začínala při rozbřesku dne a končila až při západu slunce. Ať už stádce bylo jeho vlastnictvím nebo patřilo někomu jinému, pastýř za něj cítil sám před sebou odpovědnost. A když připočteme ještě skutečnost, že mu záleželo na tom, aby měl pověst dobrého a obratného pastýře, pak neměl lehké postavení. Dobrý pastýř nikdy nepočítal hodiny. Byl cele soustředěn na prospěch svého stádce.

Život na poušti má své zvláštní zákony a podivným způsobem se sám chrání. Tak např. některé rostliny se „udržují při životě“ tím, že vylučují jedovaté látky, které při požití vyvolají u zvířete těžké onemocnění nebo dokonce i smrt. Jiné rostliny jsou vyzbrojeny trny nebo žahavými listy, jako je tomu u našich kopřiv, takže ovečce způsobí při dotyku značnou bolest na nose. Četné jeskyně na svazích hor jsou úkrytem divoké zvěře, která se živí lovem ovcí, zatímco hadi, štíři a nebezpečný hmyz číhají pod kameny a u kořenů trávy.

V moderní době se člověk dostatečně obrnil proti všem těmto nebezpečím. Má k dispozici účinné chemické prostředky a léky, je vyzbrojen puškami. Dá se říci, že místa, kde dnes pastýři pasou svá stáda, jsou zbavena vší této hrůzy. Ve starém Orientě však jedinou prevencí a ochranou proti zmíněným nebezpečím byla ostražitost a prozíravost pastýře, který musel sám bojovat se všemi těmito nepřáteli. On byl skutečným ochráncem svých ovcí.

Dříve než ovce na pastvinu zavedl, prošel sám křížem krážem celé pole, vytrhal všechny jedovaté a nebezpečné rostliny, zabil hady a zničil všechny škodlivé věci, jimiž země byla zamořena. Dravou zvěř, jež by mohla napadnout ovce, zabil, odehnal nebo její doupata ohradil, takže se nemohla dostat na pastvinu. A když se již stádo páslo, stál i nadále na stráži, aby se nepřihodilo nějaké neštěstí. Příprava pastviny byl odpovědný úkol, k němuž musel pastýř přistoupit s dostatečnou obratností a se vší odpovědností. Vždyť nedostatečná prohlídka každého kousku pole nebo podcenění některé rostliny mohlo znamenat i ztrátu značného množství ovcí. Stádo nikdy nevědělo, kolik lopoty musel pastýř vynaložit na zajištění bezpečné pastviny.

Nepoučený čtenář se může domnívat, že pisatel tohoto žalmu zde má na mysli nějaký nákladný banket, při němž jsou v nádherné místnosti předloženy vzácné lahůdky a rozmanité pokrmy. David však měl na mysli něco úplně jiného. Jako pastýř měl příležitost dostatečně poznat tvrdý život na poušti a sám si byl vědom, jakou námahu, obětavost a sebezapírání musí vynaložit ten, kdo chce odpovědně pečovat o stádo. Jestliže tedy hovořil o připravovaném stole, pak před sebou viděl pastýře, který pečlivě vytrhává všechny škodlivé rostliny a kameny uzavírá skrýše, v nichž by se mohla ukrývat nebezpečná zvěř.

Pastýř měl život vskutku bohatý na zážitky. A na práci si také nemohl naříkat. Existoval jen jeden jediný způsob, jak stádu zajistit potravu, a tak nezbývalo, než dennodenně — bez odpočinku — hledat a připravovat nové příležitosti k nasycení svých oveček, které měl tolik rád. Rovněž pro něj bylo obtížné, aby řešil budoucí problémy, protože každý den ho stavěl před nové situace a nové zcela odlišné boje. Jeho jediný stůl, který sám sobě prostíral, to byl kus hrubého sukna nebo rákosové rohože, které položil na zem a na ně si rozložil svoji prostou a jednoduchou stravu.

Když psal David svůj žalm, byly to právě tyto zkušenosti a zážitky, jež se mu uchovaly v mysli z doby, kdy jako mladý jinoch s láskou a oddaností pečoval o svěřené stádo oveček. Proto mohl říci, že jeho pán o něj pečuje se stejnou věrností.

Ve způsobu zajišťování budoucnosti a v péči o zítřek se skrývá určité tajemství s poučením. Je totiž velmi odlišné, jak se k problémům budoucnosti staví primitivní člověk a člověk civilizovaný. Primitiv je bezstarostný. Civilizovaný jedinec se více soustřeďuje na budoucnost. A právě tato péče o potřeby zítřka se u mnohých stává vrtochem, takže se z nich stávají lakomci a chamtivci.

Bůh si v žádném případě nepřeje, abychom se cele odpoutali od životních problémů a žili lehkomyslně ve slepém spoléhání na něj. Jestliže nás však Ježíšovým zaslíbením vybízí, abychom neměli starost o svůj život, co budeme jíst a čím se odívat (Viz Mat 6, 25), pak nás tím chce varovat právě před osidlem hamižnosti a skrblictví. Přeje si, aby starosti o zítřek nenabyly takového rozsahu, že bychom nakonec ztratili ze zřetele duchovní růst. Kdyby z Ježíšových úst zaznělo jenom ono „Nestarejte se, nepečujte", pak bychom mohli oprávněně namítat, že je to výzva, jež vede k lehkomyslnosti. On však dodává: „Váš nebeský Otec přece ví, že to všechno potřebujete." (Mat 6, 32).

Že toto ujištění je pravdivé, to na své vlastní zkušenosti potvrzuje David, když vyznává: „Strojíš stůl před obličejem mým." On nejenom věřil, ale byl o tom nezvratně přesvědčen, že Pán jako jeho dobrý pastýř ho provázel na všech nebezpečných cestách a držel ho za ruku ve všech neštěstích. Věděl o tom, že mezi ním a Bohem se vytvořil vztah, který je pro něj hmatatelným důkazem Boží síly a moci.

Mnozí věřící jsou nesprávně přesvědčeni, že by je náboženství mělo zbavit všech problémů a životních břemen. To je však velký omyl. „Praktické náboženství" z nás nesnímá životní tíhu, ani nás nevede po cestách prostých všech nesnází. Ono nás naplňuje odvahou nést životní břemena. Vybízí nás k rozvážnému a správnému řešení problémů. Ujišťuje nás, že neexistuje takový problém, který by nás přemohl a zlomil, jestliže jsme ovšem v živém spojení s mocným Bohem. Ba naopak nutno dodat, že jsou to právě těžkosti a zkoušky, ve kterých křesťan roste a dozrává k duchovní i mravní dospělosti. Potřebujeme proto víru, jež by nám dávala sílu k nesení těch břemen, která nést musíme.

Neexistuje cesta, na níž bychom se nesetkávali s nějakým nebezpečím. Je to však božská pomoc, jež nás posiluje, když nebezpečí stojíme tváří v tvář. Žalmista důvěřoval, že Bůh je po jeho boku a že ho v každé situaci posilní. Byla to víra, jež mu dávala klid duše, ze které se potom zrodila i tato překrásná modlitba. A tato víra je tím nejpraktičtějším a nejdůležitějším přínosem pro denní život každého z nás. Mnozí lidé, kteří se pod tíhou svých životních problémů dostali k samému konci svých sil, učinili tuto zkušenost a načerpali novou sílu.

Věřící lidé často očekávají — a je to názor velice rozšířený, že jejich dobrota a laskavost jim otevřou brány snadného a bezstarostného života. To je však mylný názor. Není v silách člověka, aby toho mohl sám od sebe dosáhnout. Dokonce kolem sebe vidíme, že všichni věřící a nábožensky založení prožívají stejné problémy a procházejí stejnými starostmi a trápeními jako lidé nevěřící. Dokonce i Pán Ježíš, když visel na kříži, cítil se být osamocen, a proto volal: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?" (Mat 27, 46). Rozdíl je jen v tom, že nevěřící člověk jde do boje sám, zatímco věřící je posilován Boží pomocí a jeho společenstvím. Věřící člověk, který se v boji o dobrou a správnou věc opírá o Boží moc, má slíbeno jisté vítězství.

Čtěme pozorně žalmy a zjistíme, že David nikdy ani nepomyslil, že by ve svém životě neměl narážet na překážky, že by se neměl setkávat s nepochopením a nenávistí nepřátel, že by neměl mít problémy a trápení. Odvaha a zmužilost nespočívá v tom, že bychom před nebezpečím měli zavírat oči, stejně jako zbožnost nepokládá bolest a utrpení za přelud. Žalmista viděl všechny protivníky a věděl o všech číhajících nebezpečích. A právě proto, že to všechno znal, vyznával s klidem a v hluboké jistotě: „Strojíš stůl před obličejem mým naproti mým nepřátelům". Uprostřed ryku nepřátel a ve vyprahlé krajině viděl vždy rozprostřenou kůži a na ní třeba jen suchý chléb, několik kousků suchého ovoce a v koženém váčku trochu vody. Byl si jist, že tyto nejpotřebnější věci mu Pán připraví, i když přijdou sebevětší těžkosti a bída.

Každý člověk na světě má své nepřátele a na své životní cestě naráží na překážky. Někteří lidé nevidí nic jiného, než jen ty nepřátele a překážky. Žalmista je viděl také. Vedle nich však především viděl stůl s připravenou životodárnou pomocí.

Pravá víra nikdy nezavírá oči před těžkostmi. Ona je vidí a počítá s nimi. Víra má však svůj zrak obrácen i ke zdrojům pomoci. Vlastníme tuto praktickou víru i my?

MILOSLAV ŠUSTEK

JAN WILLIAMS, *misionář Tichomoří*

Na celém ostrově Rajatea a na všech sousedních ostrovech nebyl nikdo, kdo by nebyl znal bojovníka Me. Před Me se nepřátelé chvěli, protože byl statečný a odvážný, ale také divoký a krutý. Strach vzbuzovala jeho vysoká silná postava, jiskrné oči, divoké způsoby a hrozivé pohyby jeho hnědých paží, tvrdých jako železo. Černé vlasy mu splývaly přes ramena. Nikdy jej lidé neviděli bez zbraně. Svým obrovským kyjem vždy přesně zasáhl svou oběť. Byl postrachem ostrova Rajatea a všech sousedních ostrovů.

Tu nastal poslední boj na Rajatea, posled-

ní před mírem, který přineslo křesťanství. Me se octl mezi svými nepřáteli. Tu padla strašná rána kyjem a Me, nejsilnější a nejstatečnější bojovník, ztratil obě oči. Jak nesnesitelný by byl býval pro divokého válečníka život v temnotě, kdyby nebylo přišlo nové světlo na tento ostrov! Mezi prvními, kteří přijali radostné poselství Jana Williamse, byl tento starý bojovník. Jako kdysi veškerou svou sílu vynaložil na to, aby bojoval za svůj lid, tak byl i nyní cele oddán křesťanství, v němž byl ryzí a silný.

Každé ráno přicházel v šest hodin do školy, veden svými přáteli nebo samým králem. Williams nemiloval snad žádného ostrovana více než Me. Proto byl velmi zarmoucen, když při svém návratu z ostrovů Samoa obdržel zprávu, že starý Me je nemocen a snad již umírá. Ihned k němu spěchal a nalezl jej na smrtelném loži. Me zvolal: „Jsi to ty, Williamsi? Mám opravdu ještě jednou slyšet tvůj hlas, dříve než zemru? Teď odejdu rád. Prožíval jsem úzkost, že by to mohlo jít se mnou ke konci ještě před tvým návratem. — Přátelé mne nepřicházejí tak často navštívit, jak bych si přál. Nejsem však sám, neboť často mám návštěvy od Boha. Bůh a já jsme mluvili spolu, právě když jsi vcházel."

„O čem pak jste hovořili?"

„Modlil jsem se, abych odešel a ‚byl s Kristem'. Byl jsem dnes ráno ve velké úzkosti duše, ale nyní už mám klid. Viděl jsem před sebou obrovskou horu, strmou na všech stranách, na kterou jsem se chtěl dostat. Když jsem už měl kus cesty za sebou, spadl jsem dolů. Vyčerpán a pln úzkosti zůstal jsem sedět a plakal jsem. Tu jsem viděl, že na horu padla kapka krve a hora se hned před mýma očima rozplynula. Ta hora, to byly moje hříchy. Kapka byla kapka drahé krve Pána Ježíše, před nímž se hora mých hříchů musela rozplynout."

Když Williams podal svému starému příteli lék, pravil tento s úsměvem: „Nemysli si ale, že se modlím o uzdravení. Moje touha je ‚odejít a být s Kristem'." Tato slova apoštola Pavla byla jeho modlitbou do poslední hodiny jeho života. Williams stál vedle něho, viděl, jak složil ruce a jak radostně zvolal: „Kde je, ó smrti, osten tvůj?" Tak zemřel Me, starý bojovník z Rajatea. Zemřel v jistotě, že se setká se Spasitelem, který svou krví odstranil horu jeho hříchů.

Williams však myslel často na své nejnovější pracovní pole, na ostrovy Samoa. V myšlenkách a modlitbách byl u učitelů, které tam zanechal. Jak se jim asi vede? Naslouchají jim Samoané? Následovala po radostném začátku další úspěšná práce? Je tam bolest a bouře nebo velká radost ze žně duší? Kdyby mohl vidět do těch dálek na ostrovy, kde pracují jeho domorodí křesťané!

„Já chci sloužit Hospodinu," řekl jednoho dne učitelům Malietoa, král ze Sawaii na ostrovech Samoa, a shromáždil kolem sebe svou rodinu, aby všem sdělil své rozhodnutí. Členové rodiny mu odpověděli: „Je-li „lotu" (evangelium) dobré pro tebe, pak je dobré i pro nás. I my je přijímáme." S tím se král ovšem nespokojil a pravil: „Nemyslíte, že bohové se budou hněvat na mne, že jsem odpadl? Budou se mi chtít pomstit. Snad není Hospodin dost silný, aby mne ochránil před jejich zlobou. Já se stanu nejdříve sám jeho služebníkem. Ochrání-li mne, pak mne můžete bez nebezpečí následovat. Jestliže se tak nestane, pak budu sám obětí pomsty bohů a vy budete volní." Synové s tím z počátku nesouhlasili, ale otec nepovolil a stanovil dobu zkoušky na šest týdnů. Mezitím přicházely ze všech stran vítězné zprávy. Jeden náčelník za druhým se vzdával modloslužby. Po třech týdnech přišli netrpěliví princové k svému otci a pravili: „Teď už nebudeme déle čekat. Je zcela jasné, že Hospodin umí ochránit své dítky!" Malietoa dal své svolení a celá jeho rodina a mnoho jeho služebníků se zřeklo modloslužby. Stalo se tak veřejně a slavnostně. Malietoa byl příliš upřímný, než aby to učinil polovičatě. Když se stal křesťanem, pak musela padnout i poslední pohanská pověra „etu". V každé rodině byl totiž jeden pokrm posvěcen duchům. Tento pokrm nesměli jíst pod nebezpečím smrti. Zde byla „etu" ryba, zvaná „anae". Z této ryby nechal král zhotovit pokrm pro sebe, své děti i hosty. S rozechvěním a s tlukoucím srdcem všichni jedli svatou rybu. S hrůzou očekávali někteří z nich pomstu bohů. Nikomu se však nic nepřihodilo. Úzkost byla přemožena a všichni mohli nyní bez strachu sloužit živému Bohu Stvořiteli.

V srdci Willamsově byla velká touha navštívit opět nové pracovní pole. Dvacet měsíců po jeho první výpravě loď „Posel míru" zvedla opět kotvy. Tentokrát král Makea z ostrova Rarotonga si to nenechal ujít, aby nedoprovázel svého misionáře. Celý ostrov Rarotonga byl vzhůru a očekával od misijní cesty velké věci.

Po několika dnech ležel před nimi krásný a pokojný ostrov Tutuila, který dosud nenavštívili. Williams však znal o něm hrozný příběh. Zde byl nešťastný De Langle se svými lidmi zamordován. Vtom přivesloval k lodi nějaký člun. „Já jsem syn Slova," pravil muž, který vesloval, „a na ostrově je ještě padesát synů Slova!"

Williams vstoupil na člun a vesloval ke břehu. Asi dvacet sáhů od pevniny zpozoroval, že shromážděný zástup je ozbrojen. Přikázal mužstvu, aby přestali veslovat. Pak poklekl v člunu se svými muži a prosil Boha o vedení. Když náčelník viděl, že se člun nepřibližuje, šel až po krk ve vodě, položil svou ruku na člun a takto oslovil misionáře: „Synu, nechceš přijít na pevninu? Neodvažuješ se jít k nám?" Williams odpověděl: „Nejsem si jist, zda vám mohu důvěřovat. Slyšel jsem, že jste velmi divocí lidé a že jste v této zátoce spáchali strašnou vraždu." „Ó, teď už nejsme divocí," zvolal náčelník, „teď už jsme křesťané!" „A jak jste mohli slyšet o křesťanství?" „Velký náčelník ze země bílých mužů, jménem Williams, přišel před dvaceti měsíci na Sawaii. Mnozí z našich lidí tam také byli. Když se odtamtud vrátili, začali vyučovat své přátele. Mnozí takto stali „syny Slova". Nevidíš je?" Přitom ukázal na padesát lidí, kteří seděli ve stínu velkého chlebovníku. Každý z nich měl na ruce ovázaný bílý šátek. „Co znamená ten bílý šátek?" ptal se Williams udiveně. „Šátek je u nás odznakem křesťanů." „Já jsem ten muž, o kterém jsi právě hovořil." zvolal Williams. „Jsem Williams, který přišel před dvaceti měsíci na Sawaii."

V okamžiku dal náčelník svým lidem znamení. Ti vyskočili, vrhli se do moře, uchopili člun a zanesli jej i mužstvo na břeh. Náčelník co nejsrdečněji uvítal vytouženého hosta. Z kruhu křesťanů přistoupil jeden k Williamsovi a řekl: „Byl jsem na ostrově Sawaii a přinesl jsem poznání o Bohu svým krajanům. Podívej se, tam je naše modlitebna." Williams se otočil a ve stínu stromů zahlédl malou kapli. „Kdo tam koná bohoslužby?" ptal se. „Kdo jiný, než já?" odpověděl muž. „Ale kdo tě tomu naučil?" „Neviděl jsi předtím malý člun u tvé lodi, když jsme tě nesli na pevninu? V něm jezdím dolů k učitelům a přinesu si od nich kousek náboženství. Říkám: Prosím tě, pověz mi nějaké slovo o Ježíši Kristu, abych je mohl podat svým krajanům. Potom přinesu ten kus náboženství pečlivě domů a daruji jej krajanům. Když jsem všechno rozdal, vezmu svůj člun a přivezu další. Nyní prosím tebe, dej nám na náš ostrov muže, který je plný náboženství, abych už nemusel ohrožovat svůj život a z tak daleka je vozit sem."

Jan Williams musel s bolestí říci tomuto muži, že nemá žádného učitele. Jak velice jej tížil nedostatek pracovníků, když viděl všude tak velkou touhu po Slově Božím. Proč nepřišlo z křesťanských zemí více mužů, aby pomohli svým pohanským bratřím?

Za několik dní přijela misijní skupina na ostrov Sawaii. Učitelé a domorodci přijali toužebně očekávaného přítele s jásotem. Ihned se konala pobožnost a asi sedm set posluchačů bez dechu naslouchalo Willamsovu kázání. Král Malietoa nebyl doma. Byl na lovu holubů. Tu si Williams řekl, že jej pozdraví v jeho domě. Mělo to být radostné překvapení. — V jednu hodinu přišel Malietoa. Nepopsatelné bylo jeho štěstí, když nalezl milovaného učitele ve svém domě. — Také krále Makea pozdravil tento král s velkou srdečností. Všechen lid se shromáždil a ostrov Sawaii dosud neprožil něco tak slavnostního. Potom povstal král Makea z ostrova Rarotonga a vyprávěl o tom, jak se k nim dostalo evangelium. Řekl: „Prožíváme nyní blažené dny, které neznali naši předkové. Naše strašné války jsou u konce. Máme užitečné věci, máme knihy v našem jazyce a především známe Boha a Pána Ježíše. Ó, králi Malietoa a vy náčelníci ze Samoa chopte se pevně evangelia, neboť jen ono může z vás učinit šťastný a pokojný národ. Bez drahého evangelia bych byl sám zemřel jako divoch!"

„A my oba," odpověděl Malietoa, „bychom se nebyli nikdy poznali, nebýt vzácného Slova. Já a celý můj lid jsme se ho chopili. My jsme jedno, my jsme jako jeden muž, jsme zcela sjednoceni v rozhodnutí být křesťany." „Co je tedy vaším přáním?" ptal se Williams. Než však mohl ukončit svou otázku, vpadl mu král Malietoa do řeči: „Naším přáním je, abys sem přivezl svou rodinu, žil s námi a zemřel s námi, abys nám zvěstoval Slovo Boží a ukázal nám, jak máme milovat Pána Ježíše."

„Ale já jsem jenom jeden," odpověděl Williams, „a zde je osm ostrovů a mnoho lidí, takže jeden muž nemůže vykonat to velké dílo. Mám v úmyslu cestovat do své vlasti a vyprávět svým křesťanským bratřím, jak velice toužíte po misionářích."

„Dobře, velmi dobře," odpověděl král. „Jdi, pospěš si! Získej co nejvíce misionářů a vrať se brzy zpět! Ovšem, potom už budu asi mrtev. Mnozí z nás zemrou dříve, než se vrátíš."

Williams byl hluboce dojat. Král pak pokračoval: „Pověz nám ještě jedno, pověz nám, co je „sa" (zlé) podle zákona Božího." S velkou vážností naslouchali nyní mužové Williamsovi, který jim vysvětloval, že „sa" je lež, podvod, krádež, válka, pomsta a mnohé jiné. A král byl první, který si na modlitbě vyprosil od Boha sílu vyvarovat se každému „sa".

Malietoa přemýšlel, co by měl udělat, aby milovaného hosta co nejvíce zdržel. Jelikož loď „Posel míru" stála zakotvena daleko v moři, bylo jeho první starostí, dostat loď do svého přístavu. Tajně poslal řadu člunů, obsazených nejsilnějšími bojovníky, aby donutili „Posla míru" přijet do jeho přístavu. Toto přátelské přepadnutí by bývalo téměř špatně skončilo. Kapitán lodi totiž domorodcům nerozuměl a chtěl s námořníky sáhnout po zbraních. Štěstím bylo, že Williams se včas dověděl o tomto plánu a vesloval k svému energickému příteli, aby vysvětlil upřímný úmysl těchto zvláštních námořních lupičů.

Byly to krásné dny, když Williams chodil od vesnice k vesnici a všude mu vycházeli vstříc vděční „synové Slova". V mnohých vesnicích už byly postaveny modlitebny. Williams navštívil také věrného Tangaloa, na kterém bylo vidět, že se stal křesťanem. Láska a radost vyzařovala z jeho očí a z celé bytosti. Ve vesnici bylo nyní téměř sto křesťanů „Moje srdce a moje mysl," pravil Tangaloa, „lpí s láskou na dobrém Slovu a mým nejvroucnějším přáním je, aby Slovo proběhlo co nejrychleji celou krajinou."

Na zpáteční cestě se loď „Posel míru" dostala do velké bouře. Jen zázrakem byla uchráněna před ztroskotáním. Když se Williams opět polibil se svou Marií, vyprávěl s chválou a díkučiněním Bohu o svých zážitcích na Samoa. Poklekl s Marií k vroucí děkovné modlitbě. Když přemýšlel o předivných výsledcích své cesty, vyjadřoval svou vděčnost Pánu podobnými slovy jako Augustus Hermann Francke: „Já jsem nevykonal nic. Přihlížel jsem jenom tomu, co konal Bůh."

Nové poznatky

O POHYBU IZRAELITŮ V EGYPTĚ

V POLOVINĚ 18. STOLETÍ PŘED KRISTEM vpadly cizí národy ze severu do Přední Asie. Vnikly do severní části Mezopotámie, Sýrie, Palestiny a nakonec i Egypta. Která území tím byla postižena, to dokazují ještě dnes zvláštní opevňovací stavby na tehdy dobytých místech. Cizinci obklopili své tábory a svá města velkými náspy z udusané hlíny, jejichž vnější strana měla tvar podobný svahu a hladý povrch. Na některých místech byly tyto náspy z kamene. Mimoto přinesli cizinci nový způsob hrnčířství: především však novou válečnou taktiku. Jejich válečné vozy tažené koňmi činily je nepřemožitelnými, dokud protivník také neměl takové válečné vozy.

V dějepisectví se tyto národy nazývají Hyksové. Tohoto jména bylo používáno teprve od doby židovského historika Josepha (1. st. po Kr.). Josephus překládá toto jméno (přičemž se opírá o helenizovaného Egypťana Manethona, 3. st. před Kr.) nesprávně jako „králové pastevců". Rozluštění hieroglyfických textů však ukázalo, že toto slovo vlastně znamená „vládce nad cizími zeměmi". Po 150 let panovali Hyksové nad Egyptem. Přesto víme o nich a o jejich vládě jen velmi málo, protože Egypťané po jejich vypuzení zbořili jejich pomníky, jejich jména vyškrabali a vydlabali z nápisů, a vůbec, jak jen bylo možno, zničili vše, co je připomínalo. Zdrojem, z něhož ještě můžeme čerpat, je pouze několik památníků, které náhodou přetrvaly ničení, dále zprávy z pozdější doby o Hyksech a konečně několik mlhavých náznaků o nich po jejich vyhnání ze země.

Ze jmen hykských králů, která známe, lze usuzovat, že mnozí z těchto panovníků byli Semité, jiní snad také Hurité. Jak jsem se již zmínil, přivedli s sebou Hyksové do Egypta koně a přivezli vozy. Koně byli v nilském údolí naprosto neznámým jevem; stejně tak i vozy. Ze svého hlavního města Avaris, jež se nacházelo ve východní části niské delty, ovládali Hyksové Egypt a mnohé země v západní části Přední Asie. Většinou dovolovali, aby egyptští místokrálové vládli komisařským způsobem. Zdá se, že jen málo hykských králů skutečně panovalo samostatně celou zemí.

Pro čtenáře bible jsou tito cizí panovníci zajímaví proto, že pravděpodobně za nich byl Josef povýšen na místodržitele v Egyptě. Tak lze usuzovat z chronologických údajů bible a mimoto ze skutečnosti, že Josef měl k dispozici koně a koňmi tažené vozy, když vykonával svůj úřad a působil ve své hodnosti (1 Moj 41, 43; 46, 5; 47, 17). Ostatně skutečnost, že Josef jako Semita mohl zastávat toto vysoké postavení lze vysvětlit jen tím, že nad Egyptem vládl jemu příbuzný národ. Pro Hyksy bylo naprostou samozřejmostí, že Izraelitům poskytovali výhody. Hyksové, kteří byli rovněž Semité, považovali je za přátele a věrnou oporu své vlády.

Velký obrat pro Egypťany nastal tehdy, když se náčelník správního okresu Théb v Horním Egyptě vzbouřil proti jhu Hyksů a vyhlásil osvobozeneckou válku. Seknenrê, jako první regionální král, se odvážil k pokusu vyhnat Hyksy ze své země. Tuto smělost zaplatil životem. Pravděpodobně padl v boji. Jeho mumii s roztříštěnou lebkou je možno vidět v Káhirském muzeu. Hrozné rány na hlavě poukazují na násilnou smrt. Jeho synové, Kamosis a Amosis, pokračovali ve válce, zvítězili nad Hyksy, dobyli jejich hlavní město Avaris a vyhnali nenáviděného nepřítele ze země.

Králové, kteří osvobodili Egypt od cizí nadvlády, stali se obdivovanými hrdiny a zakladateli mocné 18. dynastie. Zanechali nápisy, v nichž se chlubí svými hrdinskými činy. Avšak jen zřídka se přitom vyskytují zmínky o jejich válkách proti Hyksům. Chtěli tak zabránit tomu, aby jména nenáviděných cizích vládců nezůstala v paměti Egypťanů. Věděli bychom jen velmi málo o této osvobozenecké válce, kdyby o ní nebyl podal podrobnou zprávu jeden Amosisův voják v dlouhém nápise na stěně své vlastní hrobky.

„Údolí králů" v Thébách. Hrobky králů osmnácté až dvacáté dynastie byly vytesány do skal v pohoří na západním břehu Nilu. Tomuto „Údolí králů" dominuje přirozená pyramida (vpravo). Hrobky byly vytesány často i více než 200 m hluboko do skály a měly řadu pilířových síní a malých místností.

Hrob egyptského kapitána

Abych mohl přezkoumat výpovědi hlavního svědka této války, vyhledal jsem hrob muže, jemuž vděčíme za tento pozoruhodný historický doklad. Byl důstojníkem a měl stejné jméno jako jeho král Amosis. Jeho hrob se nachází v blízkosti malé vesnice el-Mahâmid, asi 80 kilometrů jižně od Luxoru, a patří k neobydlenému místu ruin starého Nechabu, někdejšího hlavního města jednoho z hornoegyptských krajů, dnešního Elkâbu. Městské hradby byly vybudovány před téměř 4000 lety a jsou ještě podivuhodně dobře zachovalé, lépe než jiné egyptské městské zdi ze starověku. Jsou téměř 12 metrů široké, jsou z nepálených cihel a tvoří velký čtyřúhelník o rozměrech 550×585 metrů. Zatímco uvnitř města staré budovy bezezbytku zmizely, městské hradby přetrvaly tisíciletí.

Amosis z Nechabu odpověděl na výzvu svého thébského krále Amosise k osvobození Egypta. Stal se námořním důstojníkem královské nilské flotily. Když se po válce vrátil do svého rodného města s královským vyznamenáním a s bohatou kořistí, kterou tvořili zotročení váleční zajatci a různé zboží, začal ihned — jako každý urozený Egypťan — s přípravami na svůj pohřeb. Ve skalní stěně jednoho pahorku nechal si vyhloubit hrob. Tak to činili již jeho předkové. Na stěnách svého budoucího místa odpočinku dal zobrazit sebe a svou rodinu. V dlouhém nápise — který se mimořádně dobře zachoval — podává zprávu o svých bojích v osvobozenecké válce. Protože je to jediný alespoň částečně podrobný zdroj údajů o této válce, uvádím jeho stručný obsah.

Amosis vypráví, jak se plavil se svým králem po proudu řeky, přičemž vícekrát došlo ke střetnutí s nepřítelem. Pak vypravuje o první větší bitvě u Avaris, v níž on, jak to výslovně podotýká, chrabře bojoval jako pěšák přímo před zrakem Jeho královského Veličenstva. Pak byl přeložen na loď „Zjev v Memfis" a účastnil se dlouhodobého obležení hlavního města Hyksů. Přitom se znovu vyznamenal svými hrdinskými činy, získal bohatou kořist a zabil jednoho nepřítele, za což mu král udělil vyznamenání „Zlato chrabrosti".

Ve druhé bitvě opět získal kořist a zabil dalšího protivníka, jehož useknutá ruka byla předána králi jako trofej. Kapitán Amosis byl za to podruhé vyznamenán. V knize Soudců 8, 6 (viz německé znění) bible potvrzuje egyptský královský zvyk, že se na důkaz zabití nepřítele padlému vždy usekla ruka.

Z této bitvy vyšli Hyksové zřejmě jako vítězové, neboť Egypťané se stáhli zpět na jih. Tam došlo také k další bitvě, v níž kapitán Amosis, jak to sám popisuje, vykonal zcela zvláštní, šíleně odvážný čin. Přeplaval totiž na nepřátelský břeh, zajal jednoho protivníka a přepravil ho zpět na břeh řeky, kde bylo vojsko krále Amosise. I za toto jej král vyznamenal. Tentokrát podlehli Hyksové. Egyptské vojsko postoupilo hned dále k hlavnímu městu nepřítele, oblehlo je a dobylo. Náš Amosis vyvedl z Avaris jednoho muže a tři ženy jako zajatce, které mu král později předal jako otroky.

Hyksové byli v dlouhých bojích vyháněni z Egypta, udrželi však Šaruen (Sarohem) v jižní Palestině jako své hlavní město. Toto město bylo později přiděleno kmenu Juda (Joz 19, 6). Král Amosis pronásledoval Hyksy. Po tříletém obležení nebo po třech válečných taženích během tří po sobě následujících let (v textu to není jednoznačně vyjádřeno) padl také Šaruen za oběť vítězným egyptským vojskům. Důstojník Amosis sděluje, že i tehdy vynikl. Zajal dvě ženy a zabil jednoho muže, za což byl opět vyznamenán. Mimoto mu bylo dovoleno, aby si obě ženy ponechal jako své vlastnictví.

Pád Šaruenu ukončil válku proti Hyksům. Zbytky tohoto národa, které unikly záhubě, stáhly se zpět na sever. Pozdější egyptští králové sice také naráželi tu a tam na pozůstatky tohoto cizího národa v Palestině a Sýrii, avšak v dějinách starověku Hyksové již nikdy nehráli rozhodující roli.

Zotročení Izraelitů

Vítězní Egypťané, plni nenávisti ke svým někdejším semitským pánům, zotročili po zahnání Hyksů národnostně příbuzné Hebrejce. Amosis uvádí ve svém náhrobním nápise jména devatenácti otroků, jež mu král daroval za zásluhy v osvobozenecké válce. Několik těchto jmen je semitských; není tedy vyloučeno, že mezi těmito otroky byli Hebrejci. Objevuje se jméno Tamaziáš, jež je podobné biblickému jménu Amaziáš (2 Par 17, 16). Také jména Astarimi a Hari jsou semitská, ačkoliv nejsou v bibli doložena. Jeden otrok se nazývá prostě „Asiat"; toto označení vylučuje jakoukoliv pochybnost o tom, že tento otrok pocházel z Předního Orientu. Avšak i mezi otroky s egyptskými jmény mohli být někteří Semité nebo dokonce Hebrejci, neboť v době vyjití Izraelitů z Egypta někteří z nich měli egyptská jména, jako například Mojžíš, Miriam, Fínes, Ofni, Putiel.

Vítězní thébští králové jako osvoboditelé Egypta založili mocnou 18. dynastii a tím Novou říši. Zdá se, že právě oni zotročili Hebrejce. Autor druhé knihy Mojžíšovy naznačuje, že užitek, který zemi přinesla Jozefova činnost, již neuznávali, protože Jozef byl Semita a sloužil nenáviděným cizím vládcům. „V tom povstal král nový v Egyptě, který neznal Jozefa." (2 Moj 1, 8). Nejenže neměli žádné pochopení pro Jozefovo dílo, ale možná jej dokonce ještě i obviňovali, že se za sedmiletého hladu obohatil na účet lidu. Tehdy Jozef totiž převedl všechen osobní majetek do vlastnictví krále (1 Moj 47, 13–26).

Když jsem stál v komůrce Amosisova hrobu v dalekém Elkábu, četl jsem jeho poutavou zprávu o bojích s Hysky a díval se pak dolů na kraj s mohutnými opevňovacími stavbami starého města, pocítil jsem jako nikdy předtím, jak málo záviděníhodná byla situace, do níž se dostali Hebrejci po politickém převratu v důsledku svého zotročení. Amosisův náhrobní nápis je jedním z mála svědectví o historických událostech, jež vedly k podrobení Izraelitů (viz zprávu v 2 Moj 1. a 2. kap.). Tato situace byla také příčinou velkého vzbouření lidu pod vedením Mojžíše, které mělo dosáhnout svého vyvrcholení vyjitím Hebrejců z Egypta a sjednocením „lidu Božího". Ukázalo se, že útlak byl také požehnáním. Bez něho by se Izraelité nikdy nebyli odhodlali k tomu, aby vyměnili úrodnou zemi Gesen za nejistou budoucnost v Palestině.

Prof. S. Horn

SEDM PRAKTICKÝCH PŘÍKLADŮ PRO VÝCHOVU

Dnešním článkem uzavíráme cyklus, v němž jsme hovořili o problémech výchovy. Ve třech ročnících Znamení doby jsme sledovali otázky výchovy — od kojeneckého věku počínaje. V minulém čísle jsme uvedli čtyři příklady, abychom rodičům ukázali, jak nejlépe mohou dosáhnout vytčeného cíle ve výchově. Dnes se zamyslíme ještě nad dalšími třemi.

5. PROPADL U ZKOUŠEK

Zkoušející učitelé a profesoři již mnohokrát viděli, jak studenta velice zasáhne, když se dozví, že neudělal zkoušku. Pedagogové vědí, že takové okamžiky patří k nejtěžším v životě člověka. Jsou sice studenti s bezstarostnou povahou, kteří se lehce přenesou i přes takovéto situace, ale v běžném případě neúspěch při zkoušce zasáhne každého poměrně tvrdě. Musíme však rozlišovat různé druhy zkoušek. Propadne-li student při zkoušení u tabule během školního roku, není to tak bolestivé, jako když propadne u nějaké vysokoškolské zkoušky.

Jedno mají všechny zkoušky společné: dotyčný musí prokázat, že úspěšně zakončil vzdělání. Při každé zkoušce jsou v sázce určité nepřevídané okolnosti. Nestačí vždy jen pilná příprava a jisté ovládání látky. Nikdo nemůže znát všechno, a zde je vlastně začátek problému. Někteří tvrdí, že k dobrému složení zkoušek patří notná dávka štěstí.

Nebudeme zde nyní rozebírat otázku štěstí nebo náhody. Není to náplní našeho dnešního uvažování a patrně bychom tuto otázku ani tak lehce nevyřešili. Budeme ale vycházet ze skutečnosti, která nastala. Neudělal nebo neudělala zkoušku, propadl, propadla. Jako na každou situaci, tak i na tuto je možno reagovat dvojím způsobem. Za prvé svést vinu na všechny ostatní kolem sebe, rozčilovat se a dokazovat nevinu, cítit se ukřivděným. Existuje však i druhý způsob, a to je uznat chybu a co nejrychleji se snažit o nápravu. V prvém případě byla hlubоko zasažena pýcha, která vyhledává co nejrychleji omluvu, v druhém se projevila sebekritika a pokora. Nikdo se neraduje z neúspěchu a bylo by také nesprávné takové závažné věci flegmaticky přehlížet. V případě nezdaru je však nutné zachovat si jasnou mysl. Je potřeba vycházet z dané situace a zmobilizovat všechny síly a schopnosti k nápravě. Není na místě složit ruce v klín a vymluvit se — nemám na to, jsem hloupý, všichni jsou proti mně, vždyť je to vlastně jedno. Tím by se věc nevyřešila. Nyní je ale i řada na vás, rodičové, jaké zaujmete stanovisko a projevíte-li se jako dobří pedagogové. Srazit někoho, kdo je už i tak až na dně, není umění. Uvést však věc na pravou míru, umět pokárat, ale i podat pomocnou ruku, vyžaduje jednak moudrost, ale také pochopení a lásku. Takovým jednáním se utváří pravý vztah člověka k člověku. A to je další, již pátá cesta, jejíž podstatou je sebekritika a pokora.

6. NEMOC NARUŠUJE PŘEDSTAVU O SVĚTĚ

Tato situace snad tak úplně nepatří do oblasti výchovy, ale podle zkušeností mohou z ní pro vychovatele problémy vyrůst.

Děti snadno onemocní, nad tím se přece nikdo zvlášť nepozastavuje. Kdybychom si příliš všímali každého malého nachlazení, mohlo by to mít pro dítě z výchovného hlediska nedobré následky. O takové případy však nejde. Při určité duchovní i duševní zralosti mladého člověka má jeho představa o světě pevné formy. Na co však není připraven, jsou náhlá neštěstí. Představa mladého člověka o světě je většinou tuhá, strnulá. Málokdo dokáže udělat sám korekturu svého názoru. Když mu něco nesouhlasí, je ochoten vzdát se hned celé své představy. Toto nebezpečí může nastat, projeví-li se nějaká těžká nemoc. Co se stane s uspořádanou představou o světě, když mladý člověk je najednou nadlouho upoután na lůžko? Je to vůbec ještě úkol pro vychovatele? Vzpomeňme si, že při rozdělování úloh v rodině jsme poukázali také na jiné povinnosti rodičů, než ryze vychovatelské. A právě při takovémto citovém zatížení musí

se projevit základní postoj výchovy. Teprve zátěže a zkoušky zjeví, jak pevně byly zakořeněny naše výchovné zásady.

Tím jsme se dotkli cesty, kterou můžeme vystihnout obsáhlým slovem láska. Toto slovo je příliš veliké a závažné, než abychom ho vztahovali jen na výchovu. Jistěže nesmí být omezeno jen na ni. Výchova tvoří jen část mezilidských vztahů. Bez lásky však není výchovy. Jen láska se dokáže vyrovnat s krizovými situacemi, o jakých jsme hovořili. Když člověka potká nemoc, nemusí být na ni připraven z hlediska medicínského, ale výchovného. Již předem má vychovatel dbát na to, aby se mladý člověk dokázal duševně vyrovnat i s případnou nemocí. Jeho představa o světě se nerozpadne ani tehdy, bude-li v ní mít i nemoc své místo. Vychovatel by měl pečovat o to, aby mladý člověk do své představy o světě zařadil také slova apoštola Pavla: „Víme pak, že milujícím Boha všecky věci napomáhají k dobrému“ (Řím 8, 28). Již při maličkostech by měli rodiče vysvětlovat pravdivost tohoto slova. Vždy se setkáme s případy, ve kterých poznáme, že Pán Bůh jednal jinak, než jak jsme si přáli, ale brzy pochopíme, proč. Z takovýchto případů můžeme získat sílu, abychom se vyrovnali i s jinými případy, kdy to pochopit nemůžeme. Pán Bůh chce jen naše nejlepší, a všechno, co nás potkává, je výrazem jeho lásky. I tato myšlenka by měla být součástí výchovy.

Aby harmonická představa o světě nebyla narušena ani dlouhou a těžkou nemocí, měl by se vychovatel ubírat šestou cestou, a ta je: skrze lásku být silným!

7. VYCHOVÁVAT ZNAMENÁ OBĚTOVAT

Vztah mezi rodiči a dětmi je velice úzký. Avšak i zde jsou určité hranice. Při všem vlivu, k němuž jsou rodiče oprávněni, najdou se přece oblasti, které jsou jim velmi těžko přístupné. Od rodičů se požaduje připravenost k oběti. Vychovávat, znamená obětovat. Půjdeme-li však cestami, které jsme si již ukázali, dosáhneme cíle a pocítíme něco z „radosti z dokončeného díla“. Možná, že nám pak Bůh daruje přednost uskutečnit to, co si předsevzal Jozue: „Já pak

a dům můj sloužiti budeme hospodinu!“ (Joz 24, 15).

Ano, pěkný křesťanský rodinný život není jen nejvyšším štěstím v našem nedokonalém světě, ale také nejlepším kázáním, které mohou lidé slyšet. Slova se rychle zapomenou, ale toto kázání se podobá praktickému názornému vyučování o moci Božího slova, které z nás činí nesobecké, přívětivé a trpělivé lidi. A tak způsob, jakým spolu zacházejí manželé nebo rodiče a děti, je živým svědectvím jejich víry.

Mladá dívka řekla krátce před svatbou: „Denně se modlím za to, aby můj snoubenec byl opravdu šťastný. Bylo by to mým největším přáním, pro sebe nežádám nic!“ Brzy na to jsem hovořil s jejím nastávajícím a ten mi řekl něco podobného: „Jen když moje nevěsta se mnou bude šťastná. To bude mým největším úsilím.“ Nebál jsem se o štěstí těchto dvou lidí, protože ve své nesobecké lásce skýtali předpoklad požehnaného života.

Mnozí jdou dnes do manželství s vysokými požadavky. Každý chce být šťastný, ale jen málo jich myslí na to, že jejich největší radostí by mělo být, aby učinili šťastným svého partnera. Luther dal následující radu jedné manželce, která si stěžovala na svého manžela: „Chovej se ke svému muži tak, aby byl šťastný a nemohl se už ani dočkat, když na cestě domů uvidí štít vlastního domu.“ Štěstí, po němž toužíme, záleží velice na našem chování. Každý by měl svou rodinu považovat za Boží dar. Láska a péče, kterou jí věnujeme, se zase vrátí k nám. Jozue si pro sebe a svůj dům vyvolil správnou cestu. Sebe i svou rodinu svěřil Boží ochraně a tak dal základ časnému i věčnému štěstí. Bůh dej, abychom se všichni rozhodli také tak!

Dr. L. T.

BIBLICKÉ DIALOGY

o tom, co znamená bible pro člověka

... tentokrát rozmlouvají Izaiáš, Jakub, Jan, Jeremiáš, Pavel, Petr a Šalamoun

JIŽ PŘI NAŠEM PRVNÍM ROZHOVORU JSME MLUVILI O BIBLI. TENKRÁT JSME SE ZABÝVALI JEJÍM VZNIKEM. BUDE VŠAK UŽITEČNÉ, KDYŽ SI DNES POHOVOŘÍME O TOM, CO TATO KNIHA ZNAMENÁ PRO ČLOVĚKA. VŽDYŤ MNOZÍ LIDÉ DNES BIBLI NEZNAJÍ A NEČTOU. NĚKTEŘÍ JI POVAŽUJÍ ZA PŘEŽITOU A JIŽ NIC NEŘÍKAJÍCÍ KNIHU, JINÍ SE DOMNÍVAJÍ, ŽE JE TO JEN VZÁCNÁ LITERÁRNÍ PAMÁTKA, A VÁŽÍ SI JÍ PROTO PRO JEJÍ HISTORICKOU HODNOTU. JSOU I TAKOVÍ, KTEŘÍ JI MAJÍ VE SVÉ KNIHOVNĚ, PROTOŽE SI JI KDYSI KOUPILI A KDYŽ V NÍ NENALEZLI CO OČEKÁVALI, ANEBO JÍ NEROZUMĚLI, PAK JI ODLOŽILI. NĚKDO JI SNAD UCHOVÁVÁ POUZE JAKO VZÁCNOU PAMÁTKU NA SVÉ PŘEDKY.

JESTLIŽE JSME SI JIŽ JEDNOU ŘEKLI, ŽE BIBLI PRO NÁS NECHAL NAPSAT BŮH SKRZE LIDSKÉ NÁSTROJE, UVAŽUJME DNES O TOM, PROČ TAK UČINIL A ZDA NÁM I DNES TATO KNIHA MÁ CO ŘÍCI.

PROSÍM PAVLA, ABY OTEVŘEL NAŠI DISKUSI.

Pavel: „Všecko, co bylo kdysi napsáno, bylo napsáno k našemu poučení, abychom zůstali trpěliví, povzbuzovali se z Písem a odtud měli naději.“ (1)

Proč to však má být jen Písmo, ze kterého má věřící čerpat poučení a naději?

Pavel: „Veškeré Písmo je vdechnuté Bohem a užitečné k učení, k usvědčování, k nápravě, k výchově ve spravedlnosti, aby člověk byl hotový Boží člověk a pohotový ke každému dobrému dílu.“ (2)

Jsou přece mnozí lidé, kteří se domnívají, že Boží vedení nepotřebují, půjdou po své životní cestě, a ta pro ně bude nejpřímější. Co na takový názor říkáš ty, moudrý Šalomoune?

Salomoun: „Cesta zdá se přímá člověku, ale dokonání její jistá cesta smrti.“ (3)

Jak tedy lze nejlépe poznat co je správné a pravdivé? Vzpomínám si, že o tomto problému hovořil Pán Ježíš s Pilátem. Jane, jak to tenkrát Ježíš řekl?

Jan: „Já jsem se proto narodil a proto jsem přišel na svět, abych vydal svědectví pravdě. Každý, kdo je z pravdy, slyší hlas můj.“ (4)

Boží slovo je tedy pravdivé. Ovšem, každý kdo ho začal opravdově a s modlitbou číst, pocítil, že není jen pravdivé, ale že z něho vyzařuje zvláštní síla.

Pavel: „Slovo Boží je přece plné života a síly, ostřejší než každý dvojsečný meč. Proniká až tam, kde se dělí duše a duch, klouby a morek, a pronáší úsudek i nad nejvniternějšími myšlenkami a hnutími.“ (5)

Může tuto skutečnost potvrdit i někdo ze starozákonní doby? Jeremiáš se hlásí.

Jeremiáš: „Zdališ slovo mé takové jako oheň, dí Hospodin, a jako kladivo rozrážející skálu?“ (6)

Slovo Boží je tedy živé a mocné. K této skutečnosti nelze zůstat lhostejným.

Pavel: „Proto jsem ... dychtiv kázati evangelium. Neboť se nestydím za evangelium; vždyť jest to Boží moc k spáse každému věřícímu.“ (7)

Pavel řekl, že Slovo Boží ho zavazuje povinností zvěstovat ho jiným. Chtěl bych však slyšet, zda i čtenář bible má nějaké závazky sám před sebou.

Jakub: „To slovo musíte uvádět ve skutek, a ne abyste je pouze poslouchali. To byste klamali sami sebe. Nebo když někdo to slovo jenom poslouchá, ale nejedná podle toho, ten se podobá člověku, který pozoruje svůj vzhled v zrcadle, podívá se na sebe, odejde, a už vůbec neví, jak vypadá.“ (8)

Někteří lidé říkají, že nečtou bibli, protože nevěří. A nevěří prý proto, že jim to snad není dáno, že prostě nemohou uvěřit. Je tomu opravdu tak?

Pavel: „Víra je ze slyšení, a slyšení pak skrze Slovo Boží.“ (9)

Z Pavlova svědectví je tedy zřejmé, že život víry je založen výhradně na Slově Božím. Vzpomínám si na podobenství o rozsévači, které vyprávěl Pán Ježíš. V něm přirovnal Boží slovo k semenu, jež je zaseto, a padne-li do úrodné půdy lidského srdce, klíčí a přináší nový život.

Na toto podobenství jsi zřejmě myslel i ty, Petře, když jsi psal věřícím. Můžeš nám opakovat ona slova ze svého prvního dopisu?

Petr: „Dostalo se vám nového života, a to ne plodivou silou pomíjející, nýbrž nepomíjející: živým a neproměnným Božím slovem.“ (10)

Ze zkušenosti víme, že každý nový život je křehký a k dalšímu růstu potřebuje dobrou výživou. Jaká rada je zde namístě pro nově narozené věřící? Čím se mají živit? Prosím ještě Petra o odpověď.

Petr: „Jako nyní zrozená nemluvňátka, mléka beze lsti, Božího slova žádostivi buďte, abyste jím rostli.“ (11)

Bible je opravdu zvláštní kniha. Jiné knihy přečteme, odložíme a snad teprve za několik let se opět vracíme k těm, které se nám zalíbily, abychom si oživili v paměti jejich obsah. Kdo začne opravdově číst bibli, ten ji už neodloží. Stává se jeho denním pokrmem. Stále je nová, živá, burcující i těšící. Může někdo z vás říci, proč je tomu tak? Snad bude nejlépe, když odpoví Jan, který znal osobně Ježíše a ten jistě sám učedníkům tuto otázku osvětlil. Nuže, slyšme Ježíšova slova z Janových úst.

Jan: „Slova, která jsem k vám mluvil, jsou duch a jsou život.“ (12)

V Písmu je tedy duch a život, a proto má takový vliv na čtenáře. Proto jeho život může změnit život člověka, a proto jedině Slovem Božím může být tento nový život udržován. Naskýtá se však otázka, zda pouhý vliv bible na člověka je jediným důkazem jeho života a moci. Jsou totiž lidé, kteří Písmo nepřijali jako Boží zvěst, ale četli ho kriticky a s pocitem své vlastní nadřazenosti nad ním. Oni nedali Duchu Božímu příležitost, aby zasáhl jejich srdce. A tito lidé by onen jediný důkaz odmítli. Uveďte někdo ještě další svědectví o živém Božím slově.

Izaiáš: „Usychá tráva, květ prší, ale slovo Boha našeho zůstává na věky.“ (13)

Děkujeme Izaiášovi za toto svědectví. Poprvé ho napsal před více než dvěma a půl tisíci lety, a právě čas, který od oné chvíle uplynul, dostatečně prověřil jejich pravdivost. Bible je i dnes živou knihou. O tom se konečně může každý sám přesvědčit. Stačí jen nechat ji promlouvat ke svému srdci.

Blíží se ovšem chvíle, kdy musíme náš rozhovor uzavřít. Ukázali jsme si, že bible i dnešnímu člověku má co dát. Než ukončíme, prosím ještě Lukáše o jeho příspěvek. Vzpomínám si, že ve svém jednom vyprávění hovořil o křesťanech v makedonském městečku Berii. Ti by se měli pro svůj vztah k bibli stát naším vzorem. Pověz nám, Lukáši, jací ti věřící v Berii byli:

Lukáš: „Byli ušlechtilejší než židé v Tesalonice, protože přijímali slovo evangelia s velikou ochotou a každý den zkoumali v Písmě, zdali tomu tak je.“ (14)

1. Řím 15, 4 — Žilka
2. 2. Tim 3, 16—17 — Žilka
3. Přísl 16, 25
4. Jan 18, 37 — Nový překl.
5. Žid 4, 12
6. Jer 23, 29
7. Řím 1, 16 — Žilka
8. Jak 1, 22—24
9. Řím 10, 17
10. 1 Petr 1, 23
11. 1 Petr 2, 2
12. Jan 6, 63
13. Iz 40, 8
14. Skut 17, 11

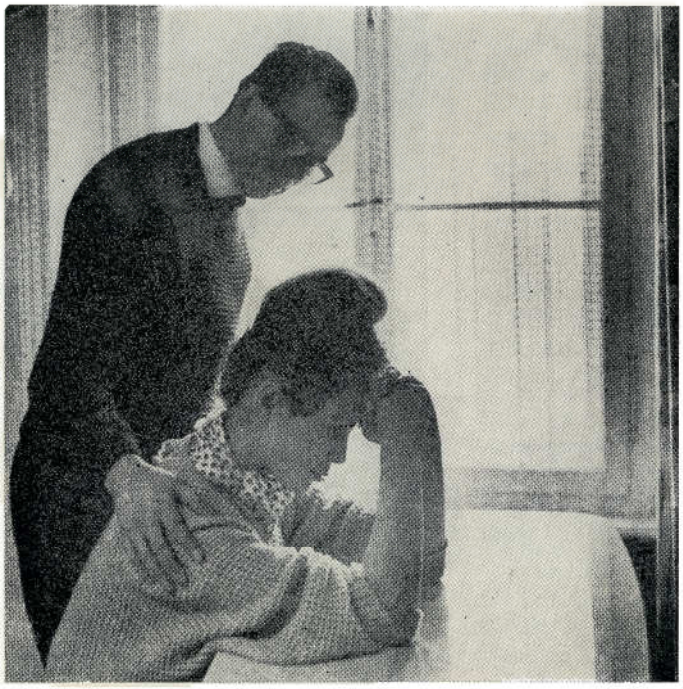

„Srdce veselé občerstvuje jako lékařství, ale duch zkormoucený vysušuje kosti."
(Přísloví 17, 22)

DEPRESE

„nemoc" duše

Kolísání nálady mezi rozpustilou radostí a hlubokým zármutkem je charakteristickou odpovědí člověka na události v jeho okolí. Ale právě projev duševního smutku je předností člověka. Deprese znamená truchlivost, sklíčenost a trudnomyslnost spojenou se starostmi, bázní, strachem, malomyslností a zoufalstvím. Tyto pocity nelze považovat za chorobné. Naopak, projevují se u každého člověka v různých podobách a intenzitě. Za nemocného můžeme spíše považovat takového člověka, který není těchto projevů schopen, který zoufalství, strach a bolest nedovede projevit. Smutek se stává nemocí až tehdy, když jej člověk nemůže a nedokáže překonat vlastní silou.

Deprese se neprojevuje jen duševní sklíčeností, ale vyvolává i řadu jiných potíží. Nemocný depresí vyhledává často lékařskou radu a pomoc, nikoli však z pravého důvodu. Deprese je často tak skryta za mnohými tělesnými bolestmi, že ani nemocný, ani lékař nemyslí na vlastní původ zla. Bázeň a vnitřní napětí, nedůvěra a nejistota, nechuť a vzrušení — to všechno jsou projevy depresivní rozladěnosti duševního obvodu. Ovšem nejen duše, ale i tělo je zúčastněno na depresi, která vyvolává bolest hlavy, nespavost, nechutenství, únavu, bolesti žaludku, bodání u srdce a jiné podobné nepříjemné pocity.

Těžká deprese je na nemocném vidět. Jeho chůze je unavená a vleklá, obličej vyjadřuje pesimismus a je ztrnulý jako maska. Oči jsou mdlé a bez lesku, kůže je bledá, vlasy matné. Duševně nemocní svou chorobu skrývají za velký počet tělesných potíží, aniž by si to mnohdy uvědomovali. Není proto divu, že v takových případech je lékařské ošetření pomocí tablet proti bolení hlavy bezúčelné a nemůže pomoci. Nemocní putují od jednoho odborného lékaře k druhému a teprve až na posledním místě vyhledají neurologa.

Depresivní rozladěnost může mít nejrůznější příčiny: úmrtí milovaného člověka, neúspěch v povolání, nešťastnou lásku a jiné. Z počátku tyto projevy nelze považovat za chorobu. Depresivní rozladění nabývá charakteru onemocnění teprve tehdy, když se nemocný nemůže těchto pocitů zbavit, a tím zanedbává své pracovní povinnosti a povinnosti vůči rodině. Takový člověk však již není schopný bez cizí pomoci najít znovu svou duševní rovnováhu. Nedají-li se životní události změnit nebo sprovodit ze světa, potom musí nemocný s pomocí někoho druhého přijmout „nezměnitelné". Zde vedle lékařské pomoci je velmi účinná rada a pomoc opravdového přítele, k němuž má nemocný důvěru.

Znamením duševní choroby může být nespavost, nechutenství a ztráta váhy. Vždy po ránu se nemocný cítí lépe, ale jeho choroba roste s přibývajícími hodinami. Nejhorší je to v noci. Namísto spánku přichází strach, úzkost a obavy a to nejen o zdraví a život, ale i o ty nejobyčejnější věci denní potřeby. Jestliže postižený nevyhledá včas lékařskou pomoc, pak se tyto obavy mohou v krajním případě stupňovat až do šílenství. Některý nemocný je navíc přesvědčen, že trpí nevyléčitelnou chorobou a má pocit, že je celé rodině na obtíž. Dávno zapomenutá bezvýznamná provinění z mládí se vynořují a přivádějí nemocného v nepřekonatelný strach z následku viny, o níž je přesvědčen. Každý pokus vymluvit mu tyto představy, ztroskotá. Přichází vždy s novými a novými důkazy své viny. Nakonec odmítá lékaře a je přesvědčen, že ani nemocnice pro něj není správné místo. Za jediné východisko považuje smrt.

Vedle depresivního rozladění, které je reakcí na nějakou smutnou událost, existují ještě jiné deprese, jež člověka přepadnou najednou, bez vnějšího důvodu. Jsou to tzv. deprese endogenní, deprese přicházející zevnitř.

„Jsem strašně smutná."

„Nemohu se již z ničeho těšit."

„Všechno je tak nesnesitelně těžké."

„Už mě nic nezajímá."

Takovými a podobnými způsoby líčí mnozí své pocity. Tyto stavy mohou trvat týdny, měsíce a dokonce roky.

Najednou však zcela ustanou. U někoho se vyskytnou jen jednou za život, u jiného se střídají s výbornými náladami. Tyto deprese se často projevují v pubertě, těhotenství, šestinedělí, přechodu a při přicházejícím stáří.

Každá chorobná deprese, jež není včas a účinně léčena, může vést ke katastrofě, jež se projeví tím, že si nemocný sáhne na život. Proto je důležité brát i sebemenší náznaky sebevražedných úmyslů vážně. Každý depresivně nemocný hledá pomoc ve svém okolí. A zde před námi vyvstává velká odpovědnost. Jak jsme již uvedli, důvěrný pohovor s lékařem nebo i s dobrým přítelem může přinést velké úspěchy. Jak blahodárně působí trpělivý, rozumný pohovor, porozumnění a účast, to mohou potvrdit všichni, kteří stavem zoufalství prošli a právě tímto způsobem byli vyléčeni.

Co říci na závěr našeho krátkého zamyšlení nad depresí. Neexistuje snad ani jediný člověk, kterého by tyto stavy nepřepadly. Někdo je již prožil v minulosti, mnohý je prožívá právě nyní a někdo tuto bolest zakusí možná za pár dní. Rozhodně zde však není důvod k malomyslnosti, protože víme, že existuje někdo, kdo má lék na každou chorobu — i na nemoc duše. Je to ten, k němuž můžeme přijít s každou starostí a bolestí a který je ochoten kdykoli slyšet. Je to Ježíš Kristus, o němž je napsáno: „Ve všelikém soužení jejich i on měl soužení, a anděl přístojící jemu vysvobozoval je.“ (Iz. 63, 9). I tebe je ochoten vysvobodit. Musíš ovšem chtít a věřit, že je mocen to učinit. Věř prostě! Přijmi jej jako svého Pána, jako svého Spasitele! Vysvobodí tě od starostí, vysvobodí tě z nečistoty hříchu a viny. Dá ti především pokoj, po kterém toužíš a posléze věčný život a pravé štěstí.

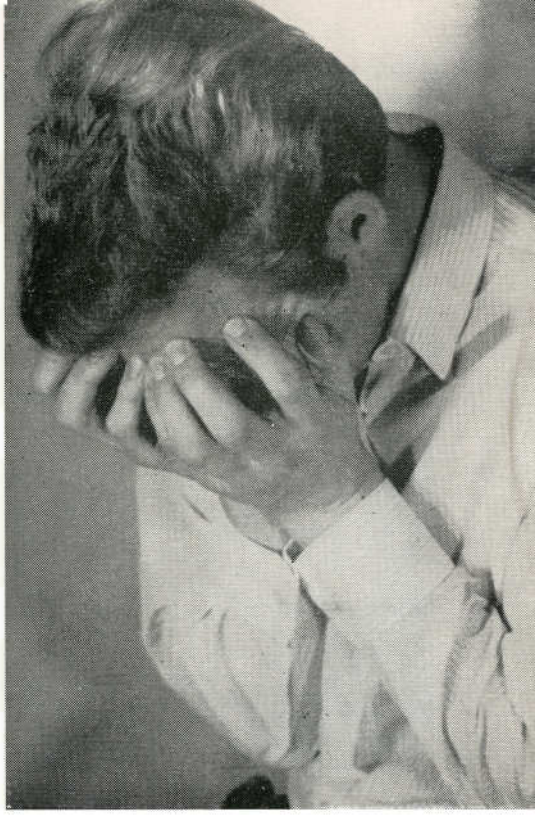

„KTERÉHOKOLI DNE STRACH MNE OBKLIČUJE, V TEBE DOUFÁM“

(Žalm 56, 4)

Jaké je to odvážné vyznání. Ten, kdo tato slova napsal, nebyl žádný nadčlověk. Byl to David, který v plné hloubce poznal trampoty života. Jak často ho stíhali nepřátelé a jak často ho obklíčil strach. Kdo by chtěl Davidovi zazlívat, že se v takových situacích bál? Cožpak se i my často nestrachujeme, když stojíme tváří v tvář různým osobním problémům, jež život každému přináší a které se někdy zdají být větší, než prostředky k řešení?

Někdo se obává velikosti úkolů, jež mu jsou svěřeny. Jiný se bojí sporů a rozepří, do nichž je třeba proti své vůli vtažen. Jsou i takoví, kteří se bojí lidí. Strach a bázeň mají mnoho podob a z různých stran také přicházejí. Když se objeví, přinášejí s sebou do života soužení a trýzeň, jež mohou být tak silné, že se projeví bolestí žaludku nebo žlučníku.

Co je strach, to tedy víme. Známe však i cestu, jež z úzkosti vede? Nikdo není ponechán bez pomoci. Bázeň a trápení lze přemoci. A právě David nám ukazuje, jak si máme počínat. „Když mne strach obklučuje, spoléhám na tebe.“ Ve svém soužení spoléhal David na Boha. A to je vynikající řešení.

Je to ovšem cesta, kterou možno nastoupit jen ve víře. Důvěřuj Pánu. Spolehni se na něj. Počítej více s ním, a méně sám se sebou. A jestli se ti nedostává víry, pak to řekni Pánu Ježíši. Modli se o pevnou víru.

„Mějme oči upřeny na Ježíše; od něho naše víra pochází a on ji vede k dokonalosti.“ (Žid. 12, 2).

ZNOVUZROZENÍ

Dvanáctiletá dívenka si přála být pokřtěna, a proto přišla za kazatelem. Toho pochopitelně zajímalo, zda si je plně vědoma vážnosti kroku, který má učinit. Především chtěl vědět, zda prožila již nějakou duchovní zkušenost. Položil ji tedy otázku: „Marie, myslíš, že jsi již znovuzrozena?“

„Ano, jsem,“ odpověděla bez váhání.

„A můžeš mi říci,“ tázal se kazatel dále, „zda jsi před znovuzrozením hřešila?“

„Ó ano, hřešila jsem,“ ujišťovala Marie.

„A nyní, když jsi znovuzrozena, už více nehřešíš?“

Po této otázce se děvče na chvíli zamyslelo. Uvědomilo si, že se stále dopouští chyb a že stále říká věci, které by nemělo a že ji opravdu neposlušnost a hříšnost přemáhají. Proto s obdivuhodnou otevřeností přiznala: „Hřeším i nyní.“

„Pak mi tedy pověz,“ naléhal na ni kazatel dále, „co se ve tvém životě vlastně změnilo. Říkáš, že jsi hřešila, potom jsi prožila znovuzrození a nyní hřešíš dále.“

Na tuto otázku mu Marie dala odpověď, jež byla tím nejvýmluvnějším kázáním o znovuzrození, jaké kdy slyšel.

„To je tak . . .“ řekla rozvážně. „Před znovuzrozením jsem běžela za hříchem. Nyní před ním utíkám.“

Není to vskutku prosté vysvětlení hluboké pravdy?

VY SE PTÁTE *my odpovídáme*

Existuje peklo?

Byla jsem od dětství vychována v křesťanské víře, ale k učení o pekle, ve kterém se na věky trápí duše, k tomu jsem vždy měla výhrady. Nyní již mnoho let navštěvuji shromáždění církve adventistů a pravidelně čtu Znamení doby. Zatím jsem se však nedozvěděla, jaký názor máte na peklo. Existuje peklo? **A. S.**

Pokud bychom měli přímo odpovědět na vaši otázku, pak nemůžeme jinak než říci: Ano, existuje! — Ale pozor, vaše otázka není správně položena. Spíše měla znít: **Co je to peklo?**

Kdybychom si vypsali z českého překladu všechny výrazy „peklo“, a kdybychom je potom porovnávali s hebrejským nebo řeckým originálem, pak bychom zjistili, že v původním textu jsou užita tři různá slova.

Jednak je to hebrejské „šeól“, které je jediným starozákonním slovem, jež je 31krát přeloženo do češtiny jako „peklo“. V bibli se však vyskytuje celkem 65krát. Zbývající místa jsou přeložena buď jako „hrob“ (také 31krát), nebo „jáma“ (3krát). Tyto dva poslední užívané výrazy přesně označují pravý význam původního slova. Žalmista říká: „Pakli bych sobě ustlal v hrobě **(v šeólu)**, aj, přítomen jsi.“ (Žalm 139, 8). Tím chce říci, že i po smrti, když je uložen do hrobu, v němž mrtví přebývají, Bůh o něm ví.

Řeckým protějškem hebrejského **„šeól“** je slovo **„hadés“**. V Novém zákoně se objevuje přeložené 10krát jako „peklo“ a jednou jako „hrob“.

Dále je to řecké **„geenna“ (gehenna)**. Toto slovo je přepisem hebrejského názvu pro „údolí Hinnom“ (nebo také „údolí synů Hin-

nom"), jež se v dějinách izraelského národa stalo střediskem nejohavnějšího odpadnutí k pohanství, protože zde Izraelité obětovali („pálili ohněm") své děti bohu Molochovi. Tento výraz je vždy poukazem na konečný soud ohněm, jež se stane „peklem" pro zatracené.

Jestliže tedy všechny výrazy „peklo" porovnáme, potom zjistíme, že mají vcelku tři odlišné významy: 1. Jednak je to místo pohřbívání — hrob. 2. Potom je to místo přebývání mrtvých (nebo také stav mrtvých). 3. Konečně místo, na němž je spalování smetí.

Protože v této rubrice nemáme místo na podrobnější rozebrání celého problému nesmrtelnosti, potrestání hříšníků a věčného života, učiníme si zde jednoduchou analýzu této otázky a odpověď shrneme do čtyř bodů:

1. Po smrti je člověk uložen do hrobu, nebo jiným způsobem je „zlikvidován". (Kaz 9, 5.6).

2. Nyní se nikdo nenachází v „hořícím pekle". Trest za hříchy (a odměna vykoupeným) bude dán po vzkříšení při druhém příchodu Ježíše Krista a na konci věků. Je to tedy budoucí událost. (Job 14, 14.15; 1 Tes 4, 15—17; Mat 13, 40—43).

3. Nikdo nebude trpět nekonečná pekelná muka. Oheň, který zničí hřích a očistí hříšnou zemi, ten bezezbytku zlikviduje hříšníky. (Mal 4, 1—3).

4. Na obnovené a očištěné zemi nebude ani stopa hříchu, utrpení a bolesti. Ti, kteří získají ve chvíli Kristova druhého příchodu věčný život, budou bezhříšnými a šťastnými obyvateli nové země. Jejich štěstí by nemohlo být dokonalé, kdyby celou věčnost přihlíželi na ty, kteří by se trápili v „pekelných mukách".

To je zvěst celého Písma, a tak rozumíme slovu „peklo".

Když jsem se narodil, byli moji rodiče již řadu let členy církve adventistů. Jako adventista jsem byl i vychován a před třemi roky, když mi bylo 19 roků, jsem byl také pokřtěn biblickým křtem ponořením. Domnívám se, že znám docela dobře bibli a přeji si podle ní i žít. Jsem však stále znepokojen myšlenkou, že jsem ještě nezískal dar víry... Těžko mohu slovy popsat svůj stav, ale domnívám se, že věřím jen rozumem... **M. B.**

V prvé řadě si musíš ujasnit, co je to víra. Víra není pocit. Víra je základem důvěry. Ve skutečnosti neexistuje člověk, který by nevěřil. Věříme lékařům, kteří nás léčí, věříme řidičům a pilotům, kteří řídí dopravní prostředky, jimiž cestujeme, věříme montérům výtahů, věříme kuchařům atd. Ve vztahu k Bohu nejde ve skutečnosti o nic jiného než o důvěru, že nás miluje a chce pro nás to nejlepší.

V oné „všední a každodenní víře" je významným činitelem náš vztah k tomu, komu máme důvěřovat. Známe-li osobně lékaře a víme-li o něm, že je zkušený, pak mu více důvěřujeme. Víme-li, že řidič, který nás veze má mnohaletou praxi a je dobrým řidičem, pak mu důvěřujeme. A stejně tak se prohlubuje naše víra v Boha, čím více ho poznáváme.

K poznání přicházíme v osobním styku. My s Bohem mluvíme v modlitbě a On k nám ve svém Slovu — bibli. Tak došli k víře i učedníci. Jan píše: „My jsme poznali a uvěřili v lásku, kterou Bůh má k nám." (1 Jan 4, 15). A apoštol Pavel uvádí: „Víra je v kázání, kázání pak skrze slovo Kristovo." (Řím 10, 17).

Je pravda, že víra je Boží dar. Tento dar však Bůh neodepře tomu, kdo o něj žádá. „Přibližte se k Bohu, i přiblíží se k vám." (Jak 4, 8).

Nezaměňuj proto víru za pocit. Buď v živém spojení s Bohem a víra se ti stane zkušeností a životním nástrojem. Sama víra není pocit, ale víra přináší pocit vnitřního klidu a radosti.

Setkání u studny

Nad Samařím se objevují červánky nového dne. Malé městečko Sichar se probouzí k životu. Začíná i práce všedního dne. Po ulici, která vede z města do polí, kráčí žena. Jde lehkým krokem. Je ještě mladá, ale na jejím hezkém obličeji jsou už znát stopy lehkomyslného života. Trochu se houpe v bocích, takže i džbán na vodu, který nese v ruce, se houpe ve stejném rytmu. Kolem úst jí pohrává neuvědomělý úsměv.

Tam dál, na konci pole, je studna. Před dávnými léty ji vykopal patriarcha Jákob, a od té doby se jí říká „studna Jákobova". K ní se teď blíží žena ze Samaří, aby si nabrala vodu, ale s údivem vidí, že na okraji studny sedí nějaký neznámý muž. Letmo ho pozdraví, a už spouští do studny svůj džbán. Tu ji cizinec osloví: „Dej mi pít". Žena se na něj překvapeně podívá a řekne: „Ty mne prosíš o vodu? Jsi přece Žid a já jsem Samaritánka. Vždyť víš, že tvoji lidé se s námi nestýkají. Ale konečně: tady je můj džbán — vezmi a napij se".

Cizinec se napil a vrací džbán. Podívá se na ni. Jeho pohled ji proniká až do hloubi duše. Muž začíná znovu mluvit a ona musí naslouchat.

„Kdybys toto naše setkání považovala za Boží dar a kdybys věděla, kdo je ten, který tě žádá o vodu, pak bys prosila ty jeho, aby ti dal živou vodu."

Žena nevychází z údivu: „Cože, živou vodu? Odkud bys ji vzal? Vždyť ani nemáš džbán a studna je hluboká. Tuto studnu nám dal náš otec Jákob. Jsi snad víc, než byl on?"

Žena nechápe slova cizincova, ale je ochotna přijmou onu vodu, ať je jakákoli. Cizinec ovšem míní něco jiného. Ukazuje na studnu a říká: „Kdo pije z této vody, bude znovu žíznit na věky. Ovšem voda, kterou já mu dám, stane se v něm pramenem vody tryskající do života věčného."

Tato slova ženu zasáhla. Proto přistoupila blíž k cizinci s prosbou: „Pane, dej mi té vody, abych nežíznila a nemusela chodit k této studni pro vodu."

Zase rozumí slovům cizince jinak, než on je míní. Překážkou špatného chápání je její dosavadní hříšný život. Proto ji muž u studny svou vševědoucností musí přivést nejdříve k poznání jejího hříšného stavu i k poznání, že on je vyšší bytostí. Bolavou ránu, způsobenou hříchem, musí napřed odkrýt, než ji začne léčit. Žena se opět setkává s hlubokým pohledem cizince, který ji nyní žádá: „Jdi, zavolej svého muže a přijď sem."

Teď je na řadě žena, aby odpověděla. Je si vědoma, že její odpověď musí být pravdivá. Vykrucovat se nebo lhát by nemělo smyslu.

„Nemám muže."

Cizinec přikývl: „Správně jsi řekla, že nemáš muže. Neboť jsi měla pět mužů a ten, kterého nyní máš, není tvým mužem. To jsi pověděla po pravdě."

Ženě se zatajil dech. Neví, co má dělat. S takovým mužem se ještě nesetkala. Připadá si, jako by byla průhledná v očích tohoto cizince. Je to pro ni strašný pocit. Neočekávaně ji proniká světelný paprsek, a ona je na to zcela nepřipravená. Ten paprsek však v ní rázem všechno neosvětluje; nezapálí v ní hned mocný plápolající oheň, ale v jeho pronikajícím světle poznává jasně sama sebe a svůj nešťastný život. Lesk klamných a šalebných rozkoší hasne a ztrácí cenu před čistým pohledem tohoto zvláštního muže. Takřka nenalézá slov. Na studnu a džbán zapomněla. S rozšířenýma očima hledí na cizince, mluví k němu, přičemž srdce jí tluče jako kladivo: „Pane, vidím, že ty jsi prorok." A hned pokračuje a chce slyšet rozhodnutí o věci, s kterou se už dlouho obírá: „Pane, když jsi prorok, řekni mi, kde se vlastně máme k Bohu modlit — na této hoře, jak říkají naši otcové, anebo v Jeruzalémě, jak učíte vy?"

„Věř mi," odpovídá vážně cizinec, „přijde hodina, kdy se nebudete modlit Otci ani na této hoře ani v Jeruzalémě, ale tak, jak si to Otec nebeský přeje: v duchu a v pravdě. Bůh je duch, a ti, kdož se k němu modlí, mají se modlit v duchu a v pravdě."

Duchovní život ženy se probudil, ale ještě zcela neprohlédla: „Vím, že přijde Mesiáš, který se nazývá Kristus. Až tedy On přijde, oznámí nám všechno."

A nyní cizinec odhrnuje poslední závoj: „Já jsem, který mluví s tebou."

Snad by teď ta žena přemožena poznáním klesla před Ježíšem na kolena, kdyby právě nepřicházeli učedníci. Neměli potuchy, jaký rozhovor přerušili svým příchodem. Žena zapomněla na džbán a pospíchala zpátky do města Sichar, aby zvěstovala lidem, co prožila: „Pojďte a vizte člověka, který mi pověděl všechno, co jsem učinila, není-li on Mesiáš?"

Žena ještě není zcela přesvědčena o tom, že onen cizinec je skutečně Mesiáš. Její slova nejsou jako u jiných, kteří vyznali: „Pane, věřím, že ty jsi Mesiáš." Ale do jejího srdce je zaseto několika málo slovy to „seménko hořčičné", které časem vzroste a zmohutní. Ten, který připravil půdu pro zasetí, rozsévač Ježíš Kristus, je zárukou, že až semeno vzejde, přinese i bohaté ovoce.

Pán Ježíš viděl nejen do srdce ženy Samaritánky, ale On se dívá do srdce i nám, lidem 20. století. Před ním není nic skryto. Je ochoten i dnes dát nám tu „vodu živou", kdykoli jej o ni požádáme. „...kdybys jej poprosila, dal by ti vody živé" — tak to řekl Ježíš Samaritánce. A na této prosbě záleží dnes právě tak, jako tenkrát. Věčný život může dát jedině Ježíš Kristus, a nikdo jiný. V Písmu svatém je napsáno: „Není v nikom jiném spásy; neboť není jiného jména pod nebem daného lidem, v němž bychom mohli být spaseni".

K. Spinar

TAJEMSTVÍ

„...Byl tedy Bohem i člověkem zároveň...?" Tak jsem končil jako chlapec rozhovor se svým otcem o Ježíši Kristu. Jak nelogické!

Někde jsem tušil chybu. Podle mého názoru musel každý rozumně myslící člověk vidět, že božství a lidství nemůže současně přebývat v jedné bytosti. Byl-li Ježíš Kristus jen člověkem nemůže být tedy pokládán za věčného Božího syna, stvořitele nebe a země.

A stejně jasné mi bylo, že jako Bůh, který sestoupil mezi lidi, se nám nemohl stát příkladem. Byl-li Bohem, pak byl nejmocnější bytostí ve vesmíru, a proto nepřicházelo v úvahu, aby někým mohl být přemožen. Domníval jsem se, že neporovnatelně těžší boj s hříchem musí svádět člověk.

Dlouho jsem neměl klidu. Hlavou mi vířily tyto otázky a já jim chtěl porozumět a najít pro ně logické vysvětlení. Pochybnosti nahlodaly moji víru v Ježíše Krista jako Boha i člověka v jedné osobě. Božství Ježíše mi sice bylo jasné, ale že by mohl být současně člověkem „zkušeným ve všem nám podobně", — s tím jsem se stále nemohl vyrovnat.

Přímo lavinovitě přede mnou vyvstávaly nové otázky a přicházely další pochybnosti: Ježíš Kristus má pro mne být ve všem vzorem. Protože však byl Bohem, zůstane navždy vzorem nedostižným, a proto je marné veškeré moje úsilí být jako On... Protože Ježíš měl k dispozici božskou moc, dokázal zvítězit nad hříchem, což já ve své lidské síle nemohu dokázat... Kristus byl Božím synem, který svého Otce osobně znal, a proto měl jistotu, že mu splní každou prosbu. Člověk tak úzký vztah k Bohu nemá... Jako Bůh byl Ježíš jistě všemohoucí. V tom případě tedy znal předem výsledek svého pozemského snažení a přesně věděl, jak vše nakonec dopadne. Proto nemusel mít pochybnosti nebo obavy. Jinak je tomu s lidmi. Ti jdou životem s nejistotou a jsou odkázáni pouze na víru...

K tomuto tématu jsme se s tatínkem v diskusích mnohokrát vraceli. Svých přátel jsem se také tázal, jak oni tomu rozumějí. Vyslechl jsem různé názory, ale uspokojivou odpověď mi nikdo nedal. Znovu jsem nabýval přesvědčení, že na cestě k pochopení Kristova vtělení se nachází nějaká chyba, která je příčinou nelogičnosti a zároveň i kořenem mých pochybností o věrohodnosti biblické zprávy. Až jednoho večera jsem vše pochopil. Našel jsem totiž onu chybu a moje pochybnosti se rozplynuly jako pára.

Již dříve jsem dostal radu, abych odpověď na svou otázku hledal ve verši první epištoly k Timoteovi (3, 16), ale nikdy jsem ona slova nepochopil tak jasně, jako toho zvláštního večera: „...veliké je tajemství pobožnosti, že Bůh zjeven jest v těle."

Bylo to krátce po ukončení letu kosmické lodi Apollo 13, jejíž posádka vstoupila na Měsíc. Lidé hovořili o této události a také i já jsem se při jedné návštěvě starých manželů v rozhovoru zmínil o této události a byl jsem překvapen názorem mého hostitele.

„Jsem přesvědčen," řekl mi, „že žádní lidé na Měsíc nevstoupili."

Nejprve jsem se domníval, že žertuje, ale jeho vážný hlas a další slova mne přesvědčily o opaku. On skutečně pochyboval o pravdivosti oné zprávy. I když jsem uváděl, že tuto skutečnost potvrzují tiskové agentury na celém světě, tento muž přece nevěřil a na upozornění, že mohl v televizi vidět, jak se kosmonauté procházejí po Měsíci, mi odpověděl:

„To všechno je podvod a trik k oklamání důvěřivých lidí!"

Z návštěvy jsem odcházel se smíšenými pocity. Žádný z důkazů, které jsem uváděl, nebyl dostatečný, aby přesvědčil onoho muže. Svým rozumem prostě nemohl pochopit, že mohla být reálná cesta a přistání člověka na Měsíci. Proto také neuvěřil zprávě, že kosmonauté skutečně na Měsíci byli.

„Jak je to naivní," říkal jsem si, „pochybovat o něčem, co nemohu do podrobnosti pochopit. Lidé již na Měsíci byli a na tom již nezmění nic ani tisíc pochybovačů."

V onu chvíli mi však Duch Boží připomenul rozhovory, které jsem vedl se svým otcem o vtělení Syna Božího a já jsem se cítil velmi zahanben. Uvědomil jsem si, že se sám ve skutečnosti velice podobám tomuto starému muži, kterého odsuzuji pro jeho naivní myšlení. Svým rozumem nedovedu cele pochopit možnost spojení božství s lidstvím u Ježíše Krista, a proto by nemělo existovat?

Na mysl mi vstoupila slova verše 1 Tim 3, 16: „...veliké je tajemství pobožnosti, že Bůh zjeven jest v těle..." Dříve jsem ho již mnohokrát četl, ale nyní jej ozářilo nové světlo. Ano, teď je mi to jasné. Nikdy svým rozumem nepochopím cele ono předivné spojení božství s lidstvím, protože je to tajemství. Kdyby to člověk mohl svým rozumem postihnout, přestalo by to být tajemstvím. Samotná skutečnost, že tomu cele nerozumím, nemůže být přece dostatečným důvodem k nevěře. V oné chvíli jsem si se svými pochybnostmi připadal jako malý chlapec, který se naučil počítat do desíti a s těmito poznatky chce pochopit záhady kvadratických rovnic.

Přestal jsem proto hledat vysvětlení tohoto tajemství a začal jsem studovat příkladný život Pána Ježíše Krista. Ke svému úžasu jsem byl zasažen zprávami evangelia. Toto studium mi přineslo velké požehnání a v mém srdci se uhostila pevná víra v pravdivost biblické zprávy, že Ježíš Kristus byl Bohem i člověkem v jedné osobě. Vždyť evangelisté jej představují jako Božího Syna, který jediný mohl svou smrtí zaplatit dluh hříchu, ale současně však z jejich popisu Ježíšova života jsem jasně poznával, jak veliký a těžký boj náš Spasitel vedl s lidstvím, které jej na této zemi provázelo. Jeho dramatický zápas vyvrcholil v Getsemanské zahradě, když zvolal: „Otče můj, jestli možné, nechť odejde ode mne kalich tento!" — To nebyla slova Boha, to volal člověk.

V knize Touha věků čteme, že Kristus nesměl použít svoji božskou moc ve vlastní prospěch. Měl tedy při svém životě na Zemi stejné podmínky jako my, a proto se mohl stát i naším vzorem. Kdybychom museli podstupovat něco, co Kristus nepodstoupil, využil by toho satan k tvrzení, že moc Boží je pro nás nezpůsobilá. Proto byl Ježíš ve všem vyzkoušen jako i my. Podstoupil každou zkoušku, jíž jsme vystavováni my. A nepoužil ve svůj prospěch žádné moci, jež by nebyla štědře nabízena i nám. Jako člověk byl vystavován pokušením, ale přemáhal je silou, již mu dal Bůh. (Str. 12.)

Bůh mu dovolil zakusit životní nebezpečí každé duše a bojovat boj, jaký musí bojovat každý člověk — s možností porážky a věčné ztráty. Byl vystaven týmž pokušením, s nimiž se i my setkáváme, aby nám mohl být příkladem, a to pro naše dětství i pro náš mladý a mužný věk. (Str. 41.)

Chceme-li s Ježíšem žít věčně, pak se s ním musíme spojit, abychom již dnes mohli žít tak, jako žil On sám.

J. ŠLOSÁREK

Můj synu!

Přichází čas, kdy budu muset nastoupit cestu, z níž není návratu. Nemohu Tě vzít s sebou, ale zanechám Tě ve světě, kde dobrá rada není marná.

Nikdo se nenarodil moudrý. Každý potřebuje zkušenosti a čas. Žil jsem a pozoroval jsem svět déle než Ty, a proto věz, že není všechno zlato, co se třpytí. Viděl jsem spadnout mnohou zářící hvězdu a také jsem viděl, jak mnohá hůl, o kterou se lidé opírali, se zlomila. Chci Ti dát některé rady, abys i Ty věděl, na co jsem přišel a čemu mne čas naučil.

Uprostřed hluku a chvatu buď klidný a trpělivý. Mysli na pokoj a mír, který může existovat jen v tichu. Ze všech svých sil se snaž vycházet se všemi lidmi. Svoji pravdu říkej klidně a jasně, ale vyslechni i jiné. Nezapomeň, že i ti, kteří zrovna nejsou učenci a kteří jednají mnohdy těžkopádně, mají Ti co říci. Vyvaruj se lidí násilných a hlučných. Ti do Tvého života nepřinesou nic jiného než neklid.

Podaří-li se Ti splnit předsevzetí a získáš-li úspěch, zůstaň i nadále skromný. Skromnost je jediný majetek v běhu času. Věz, že není velké, co není dobré, a není pravda, co neobstojí. Drž se proto dobrého a nikdy nikomu nečiň zle.

Pamatuj si, milý synu, že pravda se nikdy neřídí podle nás, ale my se musíme řídit podle pravdy.

Co můžeš vidět, to pilně pozoruj, ale u neviditelného a věčného se drž Božího slova.

Nikoho se neboj více, jako sebe samého. V našem nitru bydlí soudce, který neklame a na jehož hlase záleží více než na souhlasu celého světa. Nic nečiň proti jeho radám. Pamatuj si však, že promlouvá velmi tiše a budeš-li jej neustále přehlížet, ztichne docela. Toho se varuj!

Uč se od druhých a kde se mluví o moudrosti, světle, svobodě a pokoře, tam vždy pilně naslouchej. Bude-li Tě někdo chtít učit moudrosti, podívej se nejdříve do jeho obličeje, protože může jen to rozdávat, co sám vlastní. Nikoho však nepodceňuj. Vždyť porozumět někomu, to je tak těžké.

Neuč jiné, dokud sám nejsi dost moudrý. Čiň dobře a nestarej se o odměnu. Svou práci konej s plnou odpovědností a do cizích záležitostí se nepleť.

Nikomu nepochlebuj a sám pochlebování nikdy nepřijímej. Neříkej vše co víš, ale sleduj co říkáš. Buď ochoten každého vyslechnout, ale sám se nesvěřuj.

Nedělej žádné dívce těžké srdce. Pamatuj, že Tvá matka byla také jednou děvčetem.

Měj vždy na mysli něco dobrého. Denně přemýšlej o životě a smrti, abys mohl s klidnou myslí odejít z tohoto světa. Učiň vše, abys odcházel s láskou a bázní ke svému Stvořiteli, kterého jsi svým životem vyznal.

(Tento dopis, napsaný v roce 1692, byl nalezen ve starém chrámu sv. Pavla Baltimore.)

ze světa i z domova

KMK K HELSINKÁM

Představitelé církví v Československu se ve dnech 3. a 4. listopadu 1975 sešli v Praze na regionálním zasedání Křesťanské mírové konference, kterému byli jako hosté přítomni zástupci sekretariátu pro věci církevní Úřadu předsednictva vlády ČSSR a ministerstev kultury ČSR a SSR.

Kromě řady referátů, jež přednesli někteří účastníci tohoto regionálního zasedání, se pozornost všech přítomných soustředila na projevy zástupců ministerstva zahraničních věcí ČSSR. První den to byl dr. Jambor, který velice poutavým způsobem přiblížil problematiku rozděleného světa a průběh příprav helsinské konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě. Ve druhé části svého referátu se zaměřil na závěrečný dokument této konference a provedl jeho rozbor.

Druhý konferenční den byl zaměřen na tématiku lidských práv. Řečníkem byl dr. Pisk, který ve svém neméně zajímavém proslovu hovořil o problematice lidských práv s návazností na závěrečný dokument helsinské konference. Po každém z referátů se rozvinula široká diskuse. Za zmínku stojí, že účastníci tohoto regionálního zasedání před rozchodem vyjadřovali přání, aby se taková vskutku věcná a neformální setkání uskutečnila v budoucnosti častěji.

Církev adventistů s. d. na konferenci zastupovali předseda církve Oldřich Sládek, předseda slovenského sdružení G. Lovaš a tajemník J. Drejnar.

VE 107 LETECH POKŘTĚN

V Los Angeles byl v dubnu 1975 pokřtěn a přijat za člena sboru církve adventistů s. d. bratr Saturnino Perez, kterému je 107 let. Narodil se v Mexiku a celý život pracoval jako farmář v Kalifornii. Bratr Perez je nyní členem španělského sboru v Los Angeles.

VYZNÁNÍ EDDY MERCKXE

„Kristus je v mém životě stálou skutečností. Věřím v něj. Věřím v jeho božství." To jsou slova, která v rozhlasovém interviewu uvedl proslulý závodník v cyklistice Eddy Merckx.

Na otázku, zda uznává Ježíše za největší osobnost, prohlásil: „Ne, On není osobností, kterou bychom mohli porovnávat s jinými lidmi. Ježíš Kristus je Boží Syn." V dalším rozhovoru pak řekl: „Kdyby bylo potřebné, abych se pro svědectví své víry vzdal sportu a proslulosti, kterou jsem ve sportu získal, učinil bych to... Ježíš Kristus pro mne není vzdálen. Je to můj Bůh, který je mi stále na blízku."

AFRIČANÉ PŘEKLÁDAJÍ BIBLI

V Africe vzniká v současné době 120 nových překladů bible. Je pozoruhodné, že ve všech překladatelských skupinách jsou zapojeni téměř jen domorodí Afričané. Bílí misionáři nebo evropští a američtí odborníci se na překladatelské práci podílejí jen jako vědečtí a techničtí poradci. Podle zprávy zástupce Světových biblických společností byly pro překlad vybrány ty hovorové jazyky, kterým většina obyvatel rozumí, anebo je i čte. Světové biblické společnosti předpokládají, že do roku 1980 bude dokončeno 43 překladů celé bible a 60 překladů Nového zákona. Téměř ve všech případech se na této náročné práci podílejí příslušníci různých církví.

PO 343 LETECH NOVÁ POLSKÁ BIBLE

Po 343 letech byl v Polsku nyní vydán nový překlad bible. Odborníci z různých církví na něm pracovali déle než 25 let. V novém překladu dostávají křesťané do rukou text Písma v moderní polštině. Překlad, který byl polskými církvemi až dosud užíván, pochází z roku 1632. Nová bible vyšla v nákladu 50 000 výtisků.

ŘÍMSKOKATOLICKÁ UNIVERSITA UVEŘEJNILA PRÁCI ADVENTISTICKÉHO TEOLOGA

Dr. Samuel Bachiocchio, který je v současné době docentem na adventistické Andrewsově univerzitě v USA, napsal na římskokatolické Gregoriánské univerzitě v Římě disertační práci o vzniku svěcení neděle. Universitní tiskárna vydala nyní s papežovým souhlasem kapitoly o judaismu a počátcích svěcení neděle.

SPOJENÍ VALDENSKÝCH A METODISTŮ DOHODNUTO

Koncem srpna 1975 se ve známém italském středisku valdenských Torre Pellice sešli představitelé valdenské a metodistické církve, aby se dohodli na spojení. Nedojde k němu najednou, ale bylo navrženo několik etap. Nejprve budou u obou církví vytvořena jednotná správní území. Potom se v dalších čtyřech letech sjednotí synody valdenské i metodistické církve. Odděleny zatím zůstanou hospodářské záležitosti obou církví a také ve svých ekumenických vztazích budou ještě vystupovat samostatně.

V NSR KAŽDÝCH 40 MINUT JEDNA SEBEVRAŽDA

Mladí lidé do 25 let umírají nejvíce při různých nehodách. Ovšem hned na druhém místě ve statistice jsou příčinou jejich úmrtí sebevraždy. Tuto zprávu uveřejnil dr. Wilhelm Schwindt z NSR. Je pozoruhodné, že ve všech vyspělých průmyslových zemích je zaznamenáván neustálý vzestup nejenom pokusů o sebevraždu, ale i sebevražd uskutečněných. V NSR dochází průměrně každou třetí minutu k pokusu o sebevraždu a každých 40 minut na ni jeden člověk umírá.

Dr. Schwindt, který se dlouhou dobu zabývá problematikou sebevražd, uvedl i další zajímavé informace. Tak např. nejčastěji dochází k sebevraždám v lednu a v dubnu, zatímco „nejnebezpečnější" dny v týdnu jsou neděle a pondělí a z denní doby jsou to večerní hodiny. Pokud jde o skupiny lidí, pak nejmenší výskyt sebevrahů je u dělníků, nejvyšší je mezi duševně pracujícími a inteligencí.

V Evropě je na prvním místě v počtu sebevražd Maďarsko, kde jich připadá 36,1 na 100 000 obyvatel. Na posledním místě je Irsko, kde je pouze 1,8 případu na 100 000 obyvatel.

ZEMŘELA NEJSTARŠÍ ŽENA SVĚTA

Podle zprávy vydané sovětskou agenturou Novosti zemřela v kavkazské vesnici Kutol známá vypravěčka pověstí a legend Khfaf Lasuria, která byla pravděpodobně nejstarší ženou na světě. Dožila se 139 let a zanechala po sobě více než jedno sto vnoučat, pravnoučat a prapravnoučat.

DÍLO, KTERÉMU BŮH POŽEHNAL

Sobota 4. října 1975 zůstane pro členy libereckého sboru nezapomenutelným dnem. Po více než dvouleté namáhavé práci dokončili dílo, z něhož mají radost všichni, kteří se na něm podíleli. Byl otevřen chrám, který jsme koupili od římskokatolické církve.

Protože tato církev má v Liberci jiný kostel, ve kterém se věřící scházejí k bohoslužbám, nebyl tento kostel řadu let používán, a pochopitelně ani udržován. Tak se stalo, že celou budovu citelně poznamenal zub času. Nad chrámovou lodí se dokonce propadl strop a zřítila střecha.

Když se členové libereckého sboru před časem dozvěděli, že jejich dosavadní modlitebna bude muset ustoupit nové výstavbě, nastaly jim starosti, co dál. Po jednáních na příslušných úřadech byli postaveni před volbu mezi dvěma nepoužívanými kostely. A tak se rozhodli pro kostel u Jánského kamene. A potom už to šlo rychle. Kupní smlouva, schválení plánu přestavby a koncem dubna roku 1973 se sešli k první „pobožnosti" v tomto kostele.

Ano, nejde o omyl. Tenkrát se shromáždili v pracovních šatech k první brigádě. A než se chopili lopat a krumpáčů, stáli roztroušeni na spadaném zdivu, z něhož vyrůstal i plevel, a naslouchali slovům Písma, která předčítal místní kazatel br. Kobiela. Četl slova z knihy Nehemiášovy, která popisuje, s jakým nadšením lid Boží stavěl chrám v Jeruzalémě.

Bez nadsázky lze říci, že se stejným nadšením se pustili do práce i liberečtí bratři a sestry. A nejenom liberečtí. Byly to i četné brigády z okolních sborů. Nelze nevzpomenout vydatnou pomoc, kterou poskytly sbory z České Lípy, Velkých Hamrů, Turnova, Litoměřic, Jablonce nad Nisou a četní jedinci ze sborů jiných. Také všichni kazatelé sdružení se vystřídali na pravidelných brigádách, a dokonce mezi vydatnými pomocníky byli i jedinci z Moravy a Slezska.

Všechny práce byly provedeny svépomocí (kromě zavěšení hliníkového stropu). Jejich rozsah nám nejlépe přiblíží číslo, za kterým se skrývá počet odpracovaných hodin. Bylo jich téměř 50 000. A že všichni, kteří přiložili ruce k dílu, mohou být na svou práci hrdi, to potvrzují i snímky, které jsou na první i poslední stránce obálky otištěny.

Bylo vykonáno dílo, kterému Bůh požehnal, protože na něm všichni pracovali s příkladnou jednomyslností a nadšením. Zůstává jen skrytým přáním, aby se stejným duchem všichni budovali i ten duchovní chrám církve.

ZNAMENÍ DOBY

Časopis církve adventistů sedmého dne v Československu. Šesté číslo, březen 1976. V ústředním církevním nakladatelství v Praze vydává Ústřední rada církve adventistů s. d. v Československu. Odpovědný redaktor Jiří Drejnar. Adresa redakce a administrace: 120 00 Praha 2--Vinohrady, Londýnská 30, tel. 25 78 63. Tiskne Severografia, n. p., závod 01, Liberec, ul. 8. března 6. — Cena výtisku 4 Kčs.

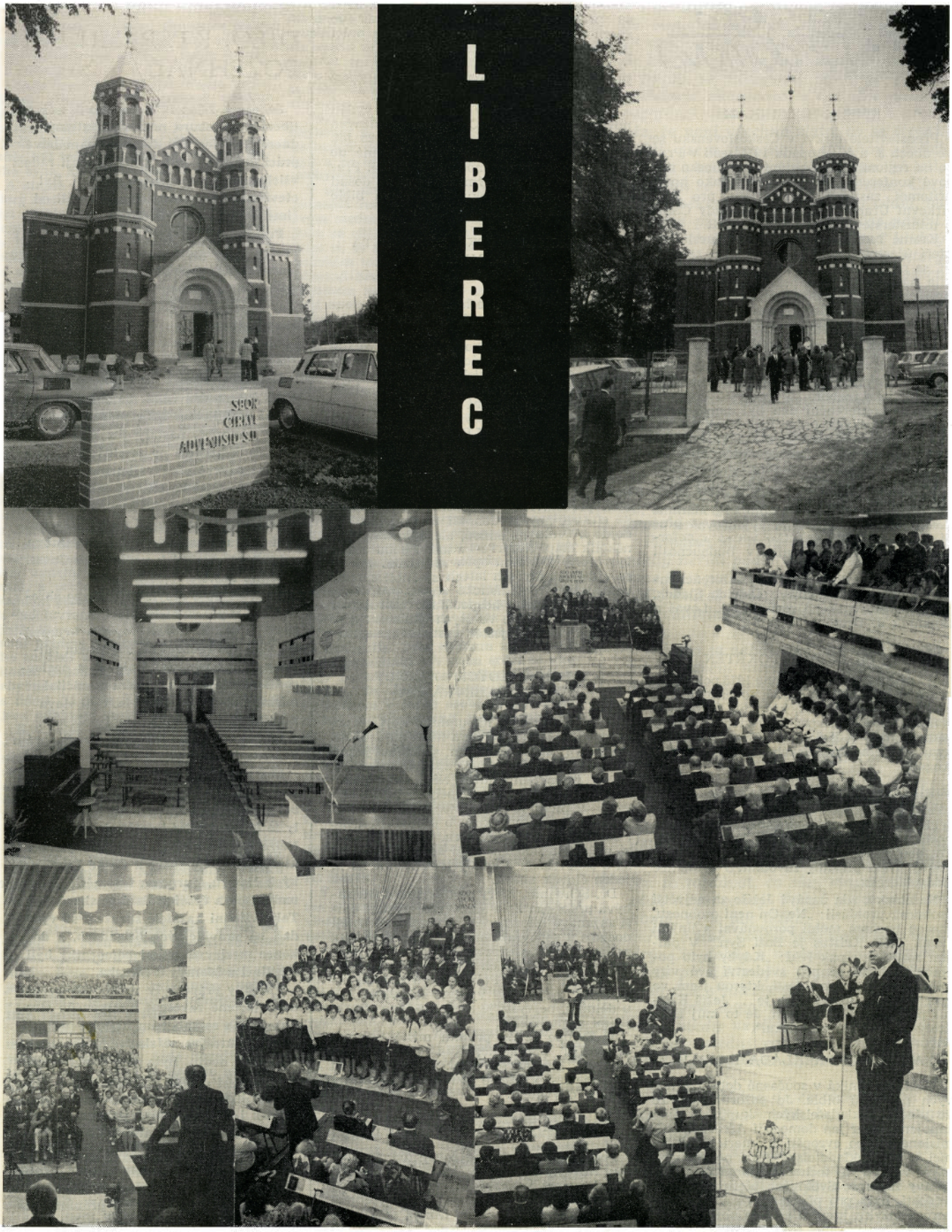

1. — 2. Pohled na kostel z průčelí. 3. Pohled do modlitebny. Za závěsem vpředu je křtitelnice. 4. Snímek, pořízený při slavnostním zahajovacím shromáždění, kdy chrám byl naplněn do posledního místa. Za kazatelnou je předseda církve br. O. Sládek. 5. Při zahájení mohl každý čerpat z bohatých zdrojů Boží zvěsti. Hlavní kázání přednesl bratr Sládek a kromě něho se vystřídali ještě bratři Klouda, Šustek, Kaba, Drobný a Drejnar. 6. Také pěvecké sbory obohatily program při otevření chrámu. 7. Bratr Ludo Vladár při jednom ze svých vystoupení. 8. Sobotní večer patřil vzpomínkám na práci. A když se hovořilo o práci, nebylo možné nepoděkovat tomu, který nesl největší břímě odpovědnosti a práce na svých bedrech — br. Kobielovi, kazateli libereckého sboru. Slyšel nejenom slova díků, ale dostal i dort. Barevná čtyřbarvotisková reprodukce na 1. stránce obálky: Kostel v Liberci — boční pohled z jihozápadu.